

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
Ime: do 30 peti vrst 4 D, do 100 vrst 4 D 50 p, večji inserti
peti vrst 4 D; notice, poslaste, izjave, reklame, preklici beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Insertni davek posebej.
Vprašanjem glede insertov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knašjeva
ulica št. 5, prilicno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knašjeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 304.
Dopolnje sprojema je podpisano in sadostne frankovane.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4-6 str. po D. 1.50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4-6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani		po pošti	
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 360—	
6	...	120—	120—	180—	
3	...	60—	60—	90—	
1	...	20—	20—	30—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 2 po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Klerikalno vprašanje.

SLS prav pogosto naglašuje svoje osnovno katoliško stališče, iz katerega je izhajajo vsi njeni praktični programi: iz katolicizma zajema socialni program, iz katolicizma razvija prosvetne in kulturne zahteve, iz katolicizma posnema osnovne sile gospodarskega življenja ter razvija avtonomistično geslo kot zaključno izpoved slovenskega katolika.

Ob raznih prilikah smo že izjavili, da spoštujemo zgodovinsko mislo katoliške cerkve in katoliške vere. Trditi pa smo morali tudi, da so politični in strankarski programi takozv. katoliških strank v resnici posvetnega značaja in da nimajo z bistvom katolicizma nobene stika. Katolik lahko zagovarja kapitalistično gospodarstvo, pa tudi, če bi bilo ostvarljivo, komunistično gospodarstvo. Katolik se lahko izreka za laično šolo in za ločitev države od cerkve. Končno nahajamo katolike, ki so člani klerikalnih strank in ki izpovedujejo unitarizem in avtonomizem, pacifizem, pa tudi obrambeni militarizem.

Te svobode seve katolik ni deležen tam, kjer predstavniki katoliške cerkve oblasti niso nevturalni napram javnemu življenju in kjer se ne zadovoljujejo z notranjim propovedovanjem verskih resnic. Pri nas na pr. se predstavniki katoliške cerkve že desetletja hočejo polastiti sodobnega javnega življenja in mu po svojih načrtih določiti temelj in smer. Radi tega so se predstavniki posluževali tudi ostalega orožja sodobnega političnega boja, v prvi vrsti demagogije, ne da bi bili v toku svojega desetletnega obstanka samo enkrat načeli vprašanje razmerja katolicizma do moderne politične demagogije in do njene praktične uporabe, kljub temu, da je to vprašanje eno najbolj perečih moralnih vprašanj naše dobe, našega naroda in v najnovejšem času tudi življenja in novi samostalni jugoslovanski državi.

O vseh moralnih in socialnih vprašanjih je SLS razpravljala na svojih kongresih ter sestavljala učene rezolucije, samo vprašanja po upravičenosti demagogije se ni nikdar lotila, ker je dobro vedela, da temelji celokupen nastop klerikalizma na demagogiji in zapeljevanju nerazsodnih mas.

Rekli smo že, da je katolicizem napram poedinim zgodovinskim oblikam gospodarskega, političnega in socialnega življenja povsem nevturalen. Ta nevturalnost je bistveno spojena z njegovo univerzalnostjo, z njegovo zgodovinsko univerzalnostjo.

Čim zapusti katolicizem do nevturalno stališče, zapade zgodovinsko omejene-

mu naziranju in izgubi veljavo za vse narode in za vse čase. Univerzalna veljava temelji očito samo na njegovih notranjih in verskih resnicah.

S tem se dotikamo našega nasprotja do klerikalne stranke. Mi smo mnenja, da ta stranka nima s katolicizmom in z njega pravim bistvom prav nobene notranje zveze. Klerikalni tisk pa izvaja nad svojimi pristaši v tem oziru neverjetno surov pritisk, stalno jim dopoveduje bistveno zvezo klerikalne stranke in njenih ciljev z bistvom katolicizma, z resnicami katoliške cerkve in katoliške vere. Da temu ni res, izpričuje nebroj pisateljev iz pristnega katoliškega tabora, ki dokazujejo, da je katolicizem nad poedinimi zgodovinskimi pojavi političnih, gospodarskih in socialnih programov in da je napram njim bistveno in nujno nevturalen.

Druge vprašanje klerikalne stranke je njena zveza z demagogijo. Pošten človek mora demagogijo obsojati. Demagogijo je treba izločiti iz sodobnega političnega življenja. Demagogija je res največje zlo sedanje demokracije časa. Varanje nerazsodnega ljudstva z lažnjivimi poročili, zapeljevanje k slabemu, nasprotovanje dobremu in zdravemu, je vrhunec zla, ki se lahko stori družabnemu telesu kot takemu. Posledice zapeljevanja dosežejo namreč skupnost kot tako in je torej krivica mnogo hujša, kakor tam, kjer je krivda ali greh omejen samo na individualne posledice.

V tem žalostnem vprašanju pa vidimo, da je bila klerikalna stranka vedno najmanj obzirna. Povsod se je posluževala demagogije. Z njo ni štedila prav nič. V Jugoslaviji se je pobratila z najhujšim in najbolj brezvestnim demagogom, kar jih poznamo, s Stepanom Radičem. Na tega v resnici zlobnega in nesrečnega človeka je oprla svojo avtonomistično politiko. Le govorite s klerikalnim politikom, pa vidite, da se kot politik drži čistokrvnih makijavelističnih načel in da mu je demagogija najboljšo sredstvo političnega nastopanja in bojevanja.

Klerikalna stranka je izvršila prošla desetletja — priznamo — res nekaj koristnega dela, toda istočasno pritrjujemo tistim, ki pravijo, da so to delo omadeževali z najbolj rafinirano politično in strankarsko demagogijo: Proslula »Borba na nož« je bila živa priča te nekdanje in sedanje klerikalne demagogije!

Z enako hudobno demagogijo se danes klerikalna stranka zaganja v unitaristično državo ter jo blati kjerkoli more, samo da si ohrani pozicijo v na-

rodu in da z nepošteno politično gonjo zadrži spoznanje ljudstva in novi obrat v njega javnem in političnem življenju, ki si želi poštenosti, odkritosrčnosti, državne samostalnosti, blagostanja in domovinske ljubezni po vzgladu ostalih narodov.

Klerikalizem je načelno in praktično demagogija. Načelno, ker veže svoje programe s katolicizmom, praktično, ker se mesto poštenega načelnega boja poslužuje neresnice, nasilja in nemorale.

Borba za vlado.

Poslovna vlada Ljube Davidovića ali volilna vlada Pašić-Pribičevića.

— Beograd, 15. maja. (Izv.) Ministrijski predsednik Nikola Pašić je bil snoči v enourni avdijenci na dvoru. O rezultatih te avdijence ni ničesar znanega. Zanimivo je, da je Pašić takoj sklical ministrijsko konferenco, ki je trajala od 19.30 do 22. Ministri so razmotrivali politično situacijo. Vaš dopisnik je po razgovoru z nekim ministrom prišel do zaključka, da se je včeraj ves dan razmotrivalo vprašanje, kako bi bilo mogoče sestaviti koncentracijsko vlado. Ljuba Jovanović je odklonil mandat za sestavo take vlade in na snočni avdijenci Pašićevi je šlo tudi za to, da se sestavi koncentracijska vlada z ozirom na splošne državne in mednarodne interese. Ministrijski predsednik Pašić je kralju kategorično izjavil, da on in noben radikal ne more privoliti v tako vlado in tudi ne stopiti v kak koncentracijski kabinet, v katerem bi bile zastopane stranke, ki so nasprotne vidovdanskim ustavi. Nemogoča je sestava koncentracijske vlade vse dotle, dokler se stranke, na katerih sodelovanje se računa, ne izjavijo točno o svojem stališču napram državnim ureditvi in vidovdanskim ustavi.

Po končani ministrijski konferenci je bila ugotovljena dvojna možnost rešitve krize:

1. Ali naj kralj poveri mandat za sestavo »poslovne vlade« Ljubi Davidoviću,
2. ali pa naj poveri volilni mandat Nikoli Pašiću.

Politični krogi z veliko nestrpnostjo pričakujejo današnje avdienco poslaničnega življenja Balugdića. Opozicijski blok računa, da bo ta avdienca odločilnega notranjopolitičnega pomena.

ORGANIZACIJA ČEŠKOSLOVAŠKIH IN JUGOSLOVENSkih POLJEDELCEV.

— Praha, 15. maja. (Izv.) Današnji svečani otvoritvi poljedel. razstave prisostvuje tudi posebna delegacija Jugoslovanskega zemljoradniškega saveza pod vodstvom zemljoradnika posl. Vole Lazića. V delegaciji se nahajata tudi glavni tajnik Saveza dr. Stajić in pa ravnatelj centrale zemljoradniških zadrug Milutinović. Delegacija se udeležuje zborovanja mednarodnega agrarnega biroja in obkopen prične meritorna posvetovanja o skupnem sodelovanju českoslovaških in jugoslovanskih poljedelcev.

ČESTITKE JUGOSLAVIJE KARDINALU MERCIERU.

— Bruselj, 15. maja. (Izv.) Kardinalu Mercieru, ki je bil med vojno velik zaščitnik malih narodov in se je odločno zavzemal za jugoslovanske narode, je povodom njegove 50letnice svečeništva v imenu kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev čestital odpravnik našega poslanstva v Bruslju dr. Miroslav Janković.

ITALIJANSKE OBLASTI PREGANJAJO BENEŠKE SLOVENCE.

— Gorica, 15. maja. (Izv.) Italijanske politične oblasti so na pritisk fašistov uvedle posebno preiskavo zaradi slovanskih glavov, ki so bili oddani za slovanske kandidate v Benečiji. Orožniki so poizvedovali zaradi teh glasov tako v vasi Grmek (Grimacco), kjer je bilo oddanih 17 glasov, in v vasi Drenkija, kjer je glasovalo 8 domačinov. Obdolžena je bila duhovščina, da je agitirala za slovanske kandidate. Orožništvo ni moglo ničesar pozitivnega doznati. Nato je prišel v te vasi sam sodnik iz Čedada ter zavezo preiskoval. Preiskava je bila brezuspešna.

Sestanek Male antante.

— Beograd, 15. maja. (Izv.) Po informacijah diplomatskih krogov se sestanejo državni Male antante v Pragi koncem junija ali začetkom julija in to še pred 10. julijem. Dr. Beneš namerava 10. julija odgovoriti v Ameriko, kamor ga je povabilo več univerz, da predava o evropskih problemih.

Komentarji k francoskim volitvam.

ITALIJANSKI

— Milan, 14. maja. »Corriere della Sera« piše: Svobodni izraz mnenja na Francoskem je spravljal zopet ves generalni štab pacifističnih predvojnih vlad na politični oder. V glavnem mestu odobrena Poincaréjeva politika je bila v provincah po večini obsodena. Gotovo je, da tekem par tednov pridejo na Quai d'Orsay Briand, Herriot in drugi in ni izključeno, da nastopi radikalni predsednik senata Doumergue kasneje svojo pot v Elysee.

»Popolo d'Italia« izjavi, da ni pričakovati nikake prevelike izpremembe v francoski politiki. Fašistovski listi kažejo na izkušnje, ki smo jih imeli z Macdonaldom na Angleškem. Vlada morda bi se morali ravnati bolj po razmerah kakor pa po programih. Francoske volitve pa bodo sigurno vplivale na vso evropsko politiko.

»Giornale d'Italia« meni, da bo odločitev francoskega naroda za Evropo največjega pomena. Sestava nove zbornice ima za posledico izpremembo francoske republike proti Nemčiji.

»Mondo« pozdravlja izid volitev z opazko, da se politični zrak polagoma čisti in je bolj znošen.

Turinska »Stampa« vprašuje, ali ni morda volilni rezultat v Franciji simptom za vso Evropo, da nacionalistični pijanost sledi iztreženju. Nova francoska politika pa ni odvisna samo od nastopanja in mišljenja nove zbornice, marveč tudi od obnašanja Nemčije. Briand in Herriot ostaneta kot naslednja Poincaréja še obširno vezana.

Aleksej Tolstoj.

Polet na Mars.

Roman.

Množica se je skrla za holmi. Los je hodil hitro, kretanje in notranja borba ga je razburjala in hipoma se je ustavil ter ponosno dvignil svojo glavo. V sinji višini je plul ter se spuščal krilati čoln. Glej, — zasvetil se je, pokazal je krila in zakrožil — vedno niže in niže, smuknil je nad glavami in obsedel.

Iz čolna se je dvignil nekdo, zavil v beli, kot sneg beli kožuh. Izza kožuha so gledale na Losa izpod usnjenega šlema razburjene in nemirne Aelitine oči. Burno mu je začelo utripati srce. Približal se je čolnu. Aelita je odstranila z obraza kožuh, ki je bil moker od dihanja. S potemnelim pogledom ji je zrl Los v obraz. Spregovorila je:

»Pote prihajam. Bila sem v mestu. Bežati morava. Umiram od hrepenenja po tebi.«

Los je samo stisnil s prsti rob čolna in s težavo je lovil sapo.

XXVII. POGLAVJE.

Čarl.

Los je sedel za Aelito. Mehanik, rdečkasto deček, je z lahkim sunkom dvignil krilati čoln v zrak. Hladen veter je potegnil nasproti. Snožnobi

42 Aelitin kožušček je bil prepojen s svežostjo nevihte in z gorskim hladom. Aelita se je obrnila k Losu — njena lica so gorela.

— Videla sem očeta. Velel mi je ubiti tebe in tvojega tovariša. Njeni zobje so zablesteli. Stegnila je v pest stisnjene prste. Na prstanu je visela na verižici kamenita posodica. — Oče je dejal: Naj zaspiš mirno, zaslužila sta srečno smrt. V sivih Aelitinih očeh so se zalesketale solze. Toda takoj se je usmehnila ter snela s prsta prstan. Los jo je zgrabil za roko:

— Ne vrzi proč. — Vzel ji je posodico in jo vtaknil v žep. — To je tvoj dar, Aelita. Temna kapljica, sen, pokoj. Zdjaj si življenje in smrt — ti. Skloni se je k njenim ustnam. Kadar nastopi strašen trenutek osamljenosti — tedaj te znova začetim v tej kapljici.

Aelita se je silila, da bi razumela, zatisnila je oči ter se je naslonila s hrbtom na Losa. Ne, vseeno — ni mogoče razumeti. Sumeti veter, plameteče Losove prsi, za hrbtom njegova roka, ki se je skrila v mehki kožuh na njeni rami — zdelo se je, da kroži njuna kri v enem obtoku, — da letita v enem zanosu in z enim telesom v neki divni starodavni spomin. Ne, zaman je ves trud, da bi razumela.

Minila je minuta, — malo več. Čoln se je poravnal z višino Tuskubovega posestva. Mehanik se je obrnil: Aelita in Sin Neba sta imela čudne obraze. V praznih zenicah so se svetile solne točke.

Veter je plesal po snežni dlaki na Aelitinem kožuščku. Njene oduševljene oči so zrle v ocean nebeške svetlobe.

Deček — mehanik je vtaknil ostrí nos v ovratnik ter se je začel tiho smejati. Obrnil je čoln navpično ter se je v poševnem padcu spustil pred dom.

Aelita se je zdrnila, začela je odpenjati kožušček, toda njeni prsti so drsli po ptičjih glavah na velikih gumbih. Los jo je dvignil iz čolna, postavil jo je na travo in stal sklonjen pred njo. Aelita je rekla dečku: — Pripravi zaprti čoln. — Ona ni opazila ne lloških rdečih oči, ne žoltega, buči podobnega izkrivljenega in prestrašenega upraviteljevega obraza. Z raztresenim usmevom, obrnjena k Losu, je odšla pred njim v notranjost doma, v svoje sobe.

Prvič je Los zagledal Aelitine sobe, — nizke, zlate oboke, pokrite s senčnimi slikami, kakor podobice na kitajskem solnčniku. Začutil je mamečo grenkobo in toplo vonjavo.

Aelita je rekla tiho: — Sedí. — Los je sedel. Ona je sedla k njegovim nogam, položila mu je glavo na kolena, roke na prsi in ni se več premaknila.

Z nežnim pogledom se je oziral po njenih pepelastih, visoko na tihnik počesanih kodrih in je držal njene roke. Zadržel je njen glas. Los se je nagnil. Ona je spregovorila:

— Morda se dolgočasim z menoj. Oprostí, teží me. Neokretna sem. Dejala sem lhi: Postavi v jedilnici čim več cvetlic, ko ostane sam, naj mu igra »ulla«.

Aelita se je naslonila s komolci na Losova kolena. Njen obraz je bil sanjav:

— Poslušal si, razumel si. Misliš si name.

— Vidiš in več — je dejal Los, — kadar te ne vidim — mi je kakor, da znorim od bojazni. Kadar te vidim, je ta nemir še strašnejši. Zdjaj se mi zdi, — da me je hrepenenje po tebi gnalo preko zvezd.

Aelita je globoko vzdihnila. Njen obraz je bil na videz srecen.

Oče mi je dal strupa, toda vedela sem, da mi ne zaupa. Dejal je, naj ubijem tebe in njega. Ne bova več dolgo živela. Toda ti čutiš, da nastajajo trenutki neskončne blaženosti.

Beseda ji je obtičala v grlu in ona je gledala, kako so plamete Losove oči v hladni odločnosti. — Njegova usta so se stisnila trmasto.

— Dobro — je dejal — boril se bom.

Aelita se je pomaknila bliže in zašepetala:

— Ti si — velikan mojih detinskih sanj. Tvoj obraz je prekrasen. Ti si silen — Sin Neba. Ti si hraber in dober. Tvoje roke so iz železa in kolena — iz kamna. Tvoj pogled je — smrtonosen. Pod tvojim pogledom čutijo ženske težo pod srcem.

na njegovo doseganje politiko. Kljub vsemu temu pa bi demokratska večina francoske zbornice prispevala izdatno k uveljavljanju mira v Evropi. V političnih krogih v Rimu sklepajo, da se Francija približuje Angliji, da prične spravljivo politiko napram Nemčiji in da se izvrši povratek k Briandovi politiki.

List dodaja še kratko mnenje bivšega italijanskega poslanca v Parizu conte Sforza, ki hvali politično zrelost Francozov, na katere niso mogle nemške volitve nič vplivati. Sedaj zaradi francoske politike lahko odločilen pomen za evropski mir. Kdor bi sedaj ne sodeloval, marveč iskal po machiavelističnih načelih samo lastno korist, bi dokazal, da nima zaupanja v zdravi razum francoskega naroda.

FRANCOSKI

— Pariz, 14. maja. Časopisje pojmuje izid volitev splošno tako, da so pomembne za notranjo politiko, za zmanjšanje pa ne.

»Journal« spominja na dejstvo, da so se mnogi člani levičarskega kartela izrekli za Poincaréjevo zunanjo politiko. Skupna je gotovost, da bo k rešitvi velikih problemov v zunanji politiki nova zbornica kazala enako voljo kakor stara. Ne oziiraje se na stranskega prepričanja, bo Francija po svoji poti korakala dalje.

»Figaro« vprašuje, kakšni mandat so dobili novozvoljeni poslanci, kakšne so njihove vladni program? Treba, da nekoliko počakamo, predno bomo mogli videti, kje smo pravzaprav.

»Ere Nouvelle« zahteva odstop Mille-randa, ker on je svojo igro izgubil. S sedanjim volilnim izidom je postala Francija to, kar je prej vedno bila to je mirna demokracija pripravljena napram Nemčiji ubirati pot sporazuma. Na Nemčiji je leželo, da nastopi enako pot in izvede ekspertno izvedbo kar najhitreje.

»Ouvreur« zahteva takojšnji odstop Poincaréja, ki mora opustiti tudi pot v Che-quers. Njegov odstop je v interesu obnove mira in hitre sprave v reparacijskem vprašanju.

ANGLEŠKI

— London, 14. maja. »Times« piše: Rezultat je bil presenetljiv tako za Anglijo kakor za Francijo. Glede Poincaréja je treba upoštevati dejstvo, da njegovi nasprotniki niso napadali njegove ruhrske politike ne pred in med volitvami. Mi smo pripravljeni, stopiti v prijateljske zveze z vsako francosko vlado, da dobimo končno solidno bazo za evropski mir.

»Westminster Gazette« misli, da bo mogoče dobiti ugodno reparacijsko rešitev na temelju ekspertnega poročila, da se pozajanja prično takoj in uspešno izvedejo.

»Daily News« izjavlja, da volilni rezultat nikakor ne izraža, da bi se bili francoski volilci postavili proti ruhrski politiki. Še določneje pravi »Morning Post«, da poraz nekdanje večine absolutno ni nikakršna kritika Poincaréjeve zunanje politike.

»Daily Mail« traja bojazan, da se Nemčija vsled izida volitev v svojem odporu proti Dawesovemu načrtu ojači.

NEVARNOST PRED NOVO POVODNJO.

— Novi Sad, 15. maja. (Izv.) Donava zopet raste. Včeraj zjutraj je znašal vodni nivo 587, zvečer 615. Več hiš ob Donavi je pod vodo. Velika je nevarnost, da se vode razlijejo.

— Osijek, 12. maja. (Izv.) Drava se je dvignila za 10 cm in dosegla 425 cm nad normalo. Ob Dravi stojiče hiše in skladišče v spodnjem delu mesta so poplavljeni. V nekaterih hišah stoji voda pol metra visoko. Po poročilih iz Beča je povenjen razlila napaj na 25 metrov široko. Mnogo rodovitne zemlje je poplavljen. Prebivalstvo se je moralo umakniti v višje stojiče hiše.

NOV CARINSKI TARIF V AVSTRIJI.

— Dunaj, 15. maja. (Izv.) Avstrijska vlada predloži parlamentu nov carinski tarif, ki obsega 558 postavk. Novi tarif ne vsebuje nikakršnih finančnih carin, le varstvene carine v zaščito domače produkcije. Sedanje carinske postavke so znatno povišane, toda to povišanje ne presega višine zaščitnih carin v sosednjih državah. Agrarne carine ostanejo dalje v veljavi. Carina na rž je določena na meterski stot na eno zlato krono. Carina za čevlje nad 1000 g na 90 zlatih kron. Na luksuzno blago je postavljena zelo visoka carina. Novi carinski tarif dovoljuje prosti uvoz surovin.

Julijska Krajina.

— Prošnjo za zopetno uvedbo nemškega jezika v šole in urade so izročile tirolske žene italijanskemu prestolonasledniku Umberto, ki je bival v njihovi deželi. Sedaj je dobila gospa Morl v Briksnu iz Rima pismo, v katerem se ji naznanja, da je ona prošnja izročena ministrskemu predsedniku. Tako tirolski Nemci neprestano skrbijo za pozornost Rima na svoje zahteve po pravicah v svoji deželi. Enako se mora Rim opozarjati vedno tudi na vse opravljene zahteve Jugoslovenov v Julijski Krajini. Tlačeno naše prebivalstvo mora priti do vsega tega, kar gre in pripada ljudstvu v državi, ki se tako silno ponaša s svojo kulturo!

— Iz arzenala v Pulj zopet odpuščajo delavce. Število nezaposlenih je že tako naraslo, da vzbuja splošno vznemirjenje po mestu. Fašistovski zastopniki so se radi tega obrnili do istrskega prefekta, ki jim je povedal, da je natančno poučen o razmerah v arzenalu in o izvršenih odpuštitvah. Sedaj se hočejo o stvari obrniti za pomoč do

vlade v Rimu. Rimska vlada je sicer že večkrat obljubila, da bo krepko pomagala Pulj in vsej Istri, ahi je že tako, da obljube ostanejo najraje vedno le obljube.

— Slovenski tehniki v Trstu. Slovenski tehniki so si včeraj pod vodstvom svojih profesorjev ogledali »Stabilimento Tecnico Triestino«. Sprejeti so bili tudi na parniku »Heloune«, kjer so jim mornarji razkazali stroje in kabine. Poneje so bili pogoščeni. Podkonzul Smiljanec je tehnikom na jugoslovenskem parniku »Lovrenjac« priredil malo zakusko.

— Kmetijska šola v Pazinu. Ministrstvo za narodno gospodarstvo je ugodilo prošnji za ustanovitev praktične kmetijske šole v Pazinu in je dovolilo za nakup lastnine »Gospodarskega društva« 35.000 lir.

— V Kopru se prično 30. t. m. porotne razprave in sicer bo to prvo zasedanje. Določena je tudi razprava proti Rudolfin Zergonu in Antonu Korenu, ki sta obtožena umora fašistov Jakina, Rizzatta in Basadone v Marezigah.

— Stavka kovinarjev v Trstu. V ladje-delnici sv. Roka so včeraj zapustili delo kovinarji, ker niso hoteli sprejeti dela v nadurnem času, kar nasprotuje mezdni pogodbi, sklenjeni med ladjedelnico in kovinarsko organizacijo. Kovinarji se branijo našurnega dela. Stavko je organizirala fašistovska kovinarska organizacija.

Politične vesti.

— Stjepan Radić za Madžare. V svojem »Slobodnem Domu« priobčuje Stjepan Radić dolgovezen članek o Madžarih, v katerem se jim laska na vse načine. Tako jim govori: »Bratje, ne bojte se ničesar. Vi niste tu od včeraj. Vi ste tu preko tisoč let. Vsako grudo te zemlje ste prepočili s svojo krvjo in s svojim znojem. Vi niste lenuhi, vi ste marljivi delavci, vi niste prosjaki, vi ste svoji gospodarji. Vi niste divjaki, vi ste prosvetljeni narod. In kar je glavno, niste sami, stopite v našo seljaško in republikansko kolo, pa boste skupaj z nami kmetska večina. Z nami so tudi Slovenci, z nami Črnogorci in Macedonci, z nami so, naravno, naši napredni Nemci, in v glavni stvari, namreč za kmetsko državo in za kmetsko pravo, so z nami tudi Srbi-Sumadinci. Torej še enkrat, nič se ne bojte! Bodite in ostanite Madžari... Bogu se molite še bolj kakor do sedaj, a za svoje kmetsko pravo in za svojo madžarsko narodnost, za čovečansko pravico se borite tako, kakor se bori vaši kmetski bratje na Hrvatskem.«

— Tako govori o Madžarih sedaj Stjepan Radić. Kako drugače je Stipica govoril o istih Madžarih, ko je nosil na sebi še madžarski jarem! Takrat so bili Radiću Madžari tirani in krvniki, sedaj so prosvetljeni narod, ki tisoč let ni delal drugega, kakor da je kvasil zemljo s svojo krvjo in s svojim znojem. Kam vodi človeka demagogstvo!

— Prihod Balugdića v Beograd. Po poročilu iz Beograda je snoči ob 20. prispel naš poslanik v Berlinu Živojin Balugdić v Beograd. Na kolodvoru so poslanika pozdravili pomočnik zunanje ministra Panta Gavrilović in drugi višji funkcionarji zunanje ministarstva. Ni. Vel. kralji sprejme danes poslanika v daljši avdienci.

— Posledice francoskih volitev. »Matine« poroča, da se namerava Poincaré odtegniti nekaj časa političnemu življenju. Tudi kot poslanec ne bo nastopal v poslanski zbornici. Veliki ameriški listi ga pozivajo na sodelovanje in mu tudi prigravajo, da vlada spisovati svoje memoarje. Zlasti vlada v Ameriki veliko zanimanje za njegovo presojo evropskih problemov, ker ga smatrajo kljub vsemu za najboljšega poznavalca Evrope.

— Iz avstrijske diplomacije. V kratkem se izvrše v vrstah avstrijske diplomacije važne izpremembe. Za Južno Ameriko se ustanovi skupno poslaništvo, ki bo akreditirano pri vseh tamšnjih državah. Na mesto odstopajočega poslanika dr. Pastora, ki se hoče posvetiti samo svojim zgodovinskim študijem, se bo imenoval glavni urednik »Reichspost« dr. Funder, na mesto poslanika Eichhofa pojde v Pariz dr. Grünberger. Poslaništvo v Švici se odpravi.

— Nemška nevhvaležnost. Karel Herman Wolf je svoje dni med avstrijskimi Nemci igral veliko vlogo. Pripadal je vsenemški Schönererjevi stranki, ki je propagirala združenje Nemcev z Avstrijo in gradila most od Belta do Adrije. Svojo kariero je začel kot urednik celjske »Deutsche Wacht« v Celju, sedanje »Cillier Zeitung«. Tu se je tudi oženil s hčerko odvetnika dr. Stepischmiga, enega najbolj zagrzanih nasprotnikov Slovencev. Iz Celja se je preselil na Dunaj, kjer je osnoval vsenemški dnevnik »Ostdeutsche Rundschau« ter sodeloval tudi pri Schönererjevem listu »Alldeutsches Tagblatt«. S svojim vsenemskim radikalizmom si je pridobil mnogo pristašev in je bil končno na nemškem Češkem izvoljen za državnega poslanca. V parlamentu je zaslovel kot eden najglasnejših vsenemških kričarjev. Svoj ugled med nemškimi radikali si je zlasti utemeljil z znanim duelom s takratnim ministrskim

predsednikom grofom Badenjem. Nato je bil dolga leta malik vsenemško orientiranih avstrijskih Nemcev. Vsako leto 1. aprila je skupaj s Schönererjem vodil nemške romarje na Bismarkov grob in snoval načrte za vzpostavitev Velike Nemčije pod Hohenzollernci.

Zadnja leta pred svetovno vojno pa je njegova slava začela pojemati, ker je bil zapleten v razne skandale in korupcijske afere. Po razpadu Avstrije je popolnoma zginit s površja. Sedaj je Karel Hermann Wolf, svoje dni malik nemških nacionalcev, kakor poroča »Die Stunde«, zapuščen od vseh in pozabljen, 62 letni mož je bolan in živi v največji bedi. Nič se ga več ne spominja, od svoječasne slave pa ne more

živeti. List ostro žigosa nemško nevhvaležnost in pravi, da bi se spodobilo, da bi nemško-nacionalni gofjači uvedli vsaj zbirko za bednega Wolfa, ki so ga po dueli z Badenjem proglasili za »Jung-Siegfrieda«.

— »Sofijski dnevnik« piše o konfliktu, ki je nastal med Jugoslavijo in Rumunijo, ter pravi, da je zaradi Besarabije postala pogodba Male antante, v kolikor se tiče Rumunije in Jugoslavije, »košček papirja«.

— Občinske volitve v Brnu se bodo vršile 1. junija. Občinski svet šteje 90 odbornikov. Volitev se bo vršila na 152 voliščih. Rok za vlaganje kandidatskih list poteče 18. t. m. Doslej je 8 strank vložilo kandidatske liste.

Diplomatični sestanek na Bledu

Popolno soglasje med Českoslovaško in Jugoslavijo. — Prezident Masaryk oficijelno poseti našega kralja. — Uradni komuniké. — Mala antanta in Romunska.

Včerajšnji sestanek dr. Beneš in dr. Ninčiča je bil ravno tako preprost kot predčerašnji. Že rano zjutraj sta ministra odšla na sprehod ter sta napravila izlet v Vintgar. Del pota sta napravila peš. Med potjo sta se razgovarjala o vseh tekočih mednarodnih problemih. Razgovori so trajali vse dopoldne. Ni. Vel. kraljica Marija je povabila oba ministra na obed na kraljev gradšč Svobor, Českoslovaški poslanik Jan Šebba pa je priredil na čast spremstvu ministrov in zastopnikom tiska obed v hotelu Jekler. Popoldne sta ministra dr. Beneš in dr. Ninčič napravila izlet proti Bohinjskemu jezeru. Vse popoldne so se nadaljevali razgovori.

Zunanji minister dr. Beneš je ob 20. zvečer odpotoval iz Bohinjske Bistrice po bohiniški progi proti Trstu, kjer je nato presedel v direktni rimski brzovlak.

O sestanku je bilo včeraj popoldne od strani českoslovaškega poslaništva izdano to-le uradno poročilo:

Ker se je po zadnjem sestanku ministrov male antante meseca januarja t. l. v Beogradu izvršilo več važnih dogodkov, tikajočih se zunanjege položaja obeh držav, sta smatrala oba ministra zunanjih zadev kot primerno, da se sestane na Bledu ob priliki potovanja gospoda ministra dr. Beneša v Rim.

Posvetovanja ministrov so se nadaljevala 14. t. m. ves dan. Na teh konferencah so se pretresali vsi politični dogodki zadnjih mesecev v Evropi, ki so imeli svoj pomen za obe državi.

Zunanja ministra sta izmenjela svoje nazore glede odnošajev obeh držav do drugih držav, pri čemer se je konstatirala istovestnost interesov in stališč ter je bilo utrjeno soglasje za isto politično linijo v bodočnosti.

V soglasju z romunsko vlado bo določen datum bodoče konference male antante v Pragi.

Ministra dr. Beneš in dr. Ninčič sta bila napram novinarjem, s katerimi sta prišla v stike, zelo rezervirana. Še le po končani konferenci je dr. Beneš sprejel novinarje in jim dal nekaj pojasnil, ki se nanašajo na vprašanja, o katerih sta razpravljala z dr. Ninčičem na konferenci. Povdarjal je, da je v oficijelnem komunikéju o sestanku stvarno vse povedano, kar je za javnost.

Glede eventualnega pristopa Českoslovaške k italijansko-jugoslovenski zvezi oziroma Jugoslavije k francosko-českoslovaški je dr. Beneš izjavil:

»O tem se je mnogo govorilo. Naša vlada je že izjavila, da smo vedno pripravljeni pristopiti k jugoslovensko-italijanski zvezi, da na ta način ojačimo ta sporazum. Českoslovaška je bila vedno za to, da se sredi ona pridruži tej zvezi, in v Rimu se bo razpravljalo, kako in v kakšni obliki se to izvede. Českoslovaška stori vse, da se ojači jugoslovensko-italijanski odnos. O pristopu Jugoslavije k francosko-českoslovaški zvezi se sedaj še ne da povedati ničesar pozitivnega. Če bo ta korak storjen, se najbrže sklene zveza povodom poseta Ni. Vel. kralja v Parizu.«

Glede stališča Českoslovaške v Besarabiji je vprašanje je zunanji minister dr. Beneš izjavil:

»Naše stališče v tem vprašanju je znano. Nimam ničesar pripomniti.«

Dr. Beneš je odločno demantiral vse vesti o sestavi nekakega kontinentalnega bloka držav, katerega naj bi tvorile Francija, Italija, Českoslovaška in Jugoslavija z izključitvijo Romunske.

Z ozirom na volitve v Nemčiji in v

Franciji smatra minister dr. Beneš, da je nacionalna struktura Francije daleč bolj solidna, kakor ona Nemčije, kjer so zmajali povsem ekstremni elementi.

Glede Masarykovega oficijelnega poseta v Rimu in v Beogradu je minister dr. Beneš odgovoril: »Ta bo!«

Naknadno nam poročajo, da je bil 13. t. m. v hotelu Toplice oficijelni diner, ki se ga je udeležilo 10 oseb, med njimi blejski župan Herman Tomc in na Bledu na oddihu se mudeči českoslovaški prosvetni minister Bechyně s hčerko.

— Beograd, 15. maja. (Izv.) Dopisnik »Politike« Milosavljević javlja o blejskem sestanku zunanjih ministrov dr. Beneš in dr. Ninčiča, da sta včeraj popoldne dr. Beneš in dr. Ninčič nadaljevala svoja posvetovanja na Bohinjskem jezeru. Zlasti pomemben je bil razgovor o Romuniji in o posebnem položaju, ustvarjenem v vojnim razpoloženjem ruskih sovjetov. »V tem vprašanju je moje stališče« — je izjavil dr. Beneš — »je polnem soglasju z mišljenjem g. dr. Ninčiča.« Ravno tako je bilo z največjo pozornostjo razmotirano vprašanje o ureditvi incidentov, ki so se dogodili na romunsko-jugoslovenski in na romunsko-českoslovaški meji. Ti dogodki se od strani skupnih sovražnikov razmotirajo kot povod za razbičje Male antante. To tolmačenje je smatrali za neutemeljeno. Sedanji položaj je tak, da ni nobene nevarnosti za razhod članov Male antante. Dr. Beneš in dr. Ninčič nista vznemirjena, kar se tiče korakov, ki jih je storila Romunska za ustanovitev nove zveze med Romunsko in Turško. Koraki Bratianovi pa se smatrajo na sestanku na Bledu kot nesmotrni.

Ministra dr. Beneš in dr. Ninčič sta skupno razmotirala poset predsednika českoslovaške republike dr. Masaryka našemu kralju v Beogradu. Dogovorjeno je, da pride dr. Masaryk v Beograd prve dni meseca oktobra t. l. Kralj vrne dr. Masaryku poset prihodnje leto.

— Beograd, 15. maja. (Izv.) Po poročilih iz Ljubljane in iz Bleda se je dr. Beneš zelo zadovoljno izrazil o uspehih sestanka z dr. Ninčičem. Dr. Beneš potuje v Rim v iskrenem prepričanju o konsolidaciji naše države in o ohranitvi miru v Srednji Evropi.

Na blejskem sestanku sta ministra dr. Beneš in dr. Ninčič izčrpno razpravljala o pogodbah, ki se imajo skleniti v Rimu oziroma v Parizu. Dr. Beneš je dr. Ninčiču pojasnil vse podrobnosti načrta prijateljske pogodbe, ki se ima skleniti med Italijo in Českoslovaško. Dr. Ninčič pa je obvestil dr. Beneša o programu poseta našega kralja v Parizu. Politična stran tega poseta se je zelo dolgo in vsestransko razpravljala. Sestanek na Bledu je prinesel vsestranske koristi za okrepitev medsebojnih političnih odnošajev.

Pred odhodom zunanjege ministra dr. Beneša je bil izdan ta-le komuniké z dne 14. t. m.:

Razgovori na Bledu so bili danes v sredo zvečer končani. Dr. Ninčič s poslanikom Šebo je spremil dr. Beneša do Bohinjske Bistrice. Slovo dr. Ninčiča od dr. Beneša je bilo zelo pristrčno. Popolno zadovoljstvo na obeh straneh. Prebivalstvo Gorenjske je pristrčno pozdravljalo oba ministra zaveznih držav pri vožnji v Bleda na Bistrico. Na Bled je prispelo več tujih žurnalistov, ki so se zelo zanimali za sestanek dr. Ninčiča in dr. Beneša. Dr. Ninčič in poslanik Šeba se vrne v četrtak 15. t. m. v Beograd.

Železnice in naša inteligenca.

»Zveza za tuški promet za Slovenijo« v Ljubljani ima že del časa biljetarnico (podružnico) d. d. »Putnik«, ki prodaja železniške vozovnice brez vsakega doplačila 3 dni naprej. Za Ljubljano je ta novi način nabave vozovnic za občinstvo zelo prikladen; z njim odpade ono grozno čakanje in pririvanje pri kolodvorskih blagajni, ki že človeku vnaprej ogreni vsako potovanje.

Vendar se naše občinstvo, predvsem inteligenca, uradniki, turisti, ne poslužujejo dovolj te biljetarnice. Tako toži pravkar »Zveza« v posebnih okrožnicah, razposlanih inteligenčnim (uradničkim) krogom, priporočajoč jim zlasti, naj se v vsaki potrebi obračajo na »Putnikovo« biljetarnico.

Od kod ta nekažno čudni pojav, ter nesploh »Putnika«? Zagrebška podružnica »Putnika« prodaja mesečno za 1 milijon Din vozovnic, ljubljanska biljetarnica pa le za 10.000 dinarjev.

Predvsem se ne sme prezreti, da je dandanes uradništvo v obče, zlasti višje uradništvo, kakor inteligenca sploh — popolnoma dokladirano, tako v obče, kakor v posebnem glede prejemkov.

Dokazano je še celo v prizadetih krogih skoraj popolnoma neznanost, da je prelema uradništvo dandanes le mini-

malne odstotke svojih predvojnih (po ključu 1 predvojna krona 1/5 dolarja) — 18 papirnatih dinarjev) valoriziranih prejemkov, dočim je manualno delavstvo doseglo skoraj že svoj predvojni standarda oziroma.

Tako prejema uradništvo, počeni od IV. čln. razreda do X. mesečno le 16 do 40 %, dočim ima navaden pomožni delavec 77 %, delavec-profesionist pa celo 98 % svojih predvojnih valoriziranih prejemkov. Torej čim višji čin, tem slabša plača. Pač današnji narobe svet, ki precejčuje ročno, a podcenjuje duševno delo.

Seveda velja to le za uradništvo v Jugoslaviji, ki je najslabše plačano. Drugod ne ravno tako z uradništvom, ne n. pr. na Češkem, še manj pa v Avstriji, kjer je pravkar nova regulacija prejemkov uradništva v teku.

Posledica takega sramotnega honoriranja našega uradništva, — v kolikor prihaja predmetno vprašanje posluževanja biljetarnice »Putnika« v poštev, — je ta, da si mora vsak uradnik v obče, preden nastopi kakor, če še tako neobhodno potrebno potovanje in vsak uradnik-turist, preden se odloči za kak izlet, — to deseterkrat poprej premisliti in v 9 slučajih ostati doma, ker pri svojih bajno-nizkih dohodkih ne more zmagovali bajno-visokih železniških tarifov.

Ne glede na to pa je bilo uradništvo poprej v posesti neomejenih železniških legitimacij s 50 % popustom, katere so mu omogočale cenejše potovanja. Uradnik je naprej vedel, da bo plačal le polovično vožnjo ceno in se je radi tega lažje odločil za potovanje ali za izlet.

Tega vsega ni več sedaj. Po prevratu so odvzeli te legitimacije uradnikom — le južna železnica, dokler je bila še samostojna, do konca leta 1923, — je še izdajala zelo kulantno neomejene legitimacije — ter jim dala le pravico do trikratnega letnega potovanja s 50 % popustom. Take omejene legitimacije so toliko kot nič. Kaj pa če je uradnik primoren iz kateregakoli vzroka v obče potovati večkrat na leto kakor trikrat? Ali pa če uradnik — turist izčrpa svojo pravico že meseca januarja s tremi izleti, recimo na Šmarno gorjo?

Drugi vzrok neuspeha biljetarnice »Putnika« čiti v tem, da so vozovnice, — če se jih lahko dobi že tri dni poprej, — vendar le terminirane, to je vezane na dan, ki je vtišljen na njih. Kaj naj napravi n. pr. uradnik, ki si je tri dni pred nastopom svojega dopusta nabavil pri biljetarnici vojni list v Mariboru (56 Din), a ne more nastopiti dopusta, ker je naenkrat obolen, ker se je pojavila službena zapreka itd.? Ali uradnik — turist, ki si je n. pr. kupil v biljetarnici v soboto pri najlepšem vremenu vojni list za nedeljo za Kranjsko goru (21 Din) za turo na Vršč, če drugo jutro, ko se hoče odpraviti na pot, lije kakor iz skafja? Ne! Je vržeta svoji dragi vozovnici proč, ali naj tavata po kolodvoru okoli ter jih skušata komu prodati (če bo to pohlepa sploh pustila?), ali naj se v drugem primeru uradnik — turist pelje v dežijo v Kranjsko goru na uro gledat, kar bi ga stalo retour zopet 21 Din, vкуп 42 Din. — Obeima ne preostaja drugega, nego čakati mirno na določeni dan, iti na kolodvor ter se prebricati pri kolodvorski blagajni. Kajti oba nista v položaju prevzeti riziko, da si nabavita vojni list pri biljetarnici v naprej, na nevarnost, da bo denar zam morda proč vržen, ker ga ne bode ta mogla rabiti.

Nismo zaostanost železniških strokovnjakov, da bi mogli presoditi, zakaj mora biti vsak vojni list ravno trikrat z datumom vožnje žigasan: od blagajnice, od vratarja na peronu in od sprevodnika: edino, kar se v železniškem prometu, odkar obstoja železnica, ni izpremenilo. Po navadnem človeškem razumu bi morda tudi zadostovalo, če bi imel vojni list, kupljen bodisi v biljetarnici, bodisi pri železniški blagajni ali pa vsaj prvi utisnena samo dva žiga, vratarjev in sprevodnikov, kateri dve osebi imata itak klesče, ki listu zajedno s perforiranjem utisnejo tudi datum rabe.

Menimo, da ne bi bilo prav nobene zapreke, če bi se uvedel tale modus: Biljetarnica naj bi prodajala neterminirane vozovnice, t. j. vozovnice, ki ne bi imele utisnjene dnevnega datuma, marveč samo številko leta, v katerem so bile izdane, ter bi veljale za celo kalendarično leto. Kupec take vozovnice, kadar se je bil odločil za potovanje, bi šel na kolodvor, pokazal jedinstveno pri vstopu na peron vratarju tako neperforirano, torej neizrabljeno vozovnico, vratar bi ji pa utisnil zajedno s perforiranjem svoj dnevni žig. S tem bi bil na vozovnici dokumentiran dan nastopa vožnje ter bi vozovnica še le postala veljavna. In če to vozovnico še dekupira v vlak sprevodnik ter ji utisne svoj dnevni žig, je pač vsaka zloraba izključena.

Tak način prodaje in rabe železniških vozovnic je uveden v drugih deželah in če se je to obneslo drugod, menda tudi v Ljubljani ne bo napačno. Naj se da uradništvu, inteligenči, njegovim predvojni ali vsaj predprejznim standardom of life nazaj, naj se mu dajo nazaj njegove poprejšnje vzorne ugodnosti (legitimacije) ali, če že prav nič drugega, naj se vsaj izdajajo vozovnice brez utisnjevanja datuma, — in prepričani smo, da se takoj dvigne število potovanj v obče in s tem premis biljetarnice v posebnem. Brez teh premis je pa vsako prilagajanje inteligenči, uradništvu, vsaka propaganda, popolnoma brezuspešna, ker majkajo predpogoj.

Ivan L.-r.

OBJAVA.

Peresno lahki kamgarni, listri, sirova svila ter coveleopard za moške in frotte, etamin, delaine v najnovejših vzorcih za damske obleke pri

Lenasi & Gerkman

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Cetrtak 15. maja: Izgubljene duše. Red B. Petek 16. maja: Kamela skozi uho šivanke. Red D.

Sobota 17. maja, nedelja 18. maja, ponedeljek 19. maja in torek 20. maja: Zaprti radi gostovanja Hudožestvenikov.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Cetrtak 15. maja: Faust. Red C. Petek 16. maja: Manon Lescaut. Red F. Sobota 17. maja: Selo Stepančičovo. Izven. Nedelja 18. maja: Življenski boj. Izven. Ponedeljek 19. maja: Jekaterina Ivanova. Izven.

★ ★ ★

— L. Andrejev: »Črne maske«. Poslovenil Josip Vidmar. Splošna knjižnica št. 26. V Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Cena broš. 12 Din, vez. 17 Din. Najnovejši zvezek »Splošne knjižnice« prinaša v gladkem Vidmarjevem prevodu zanimivo in globoko dramo odličnega ruskega pisatelja Leonida Andrejeva. »Črne maske« Delo, ki ga vzporedi tudi ljubljansko dramsko gledališče, je po zasnovi in izvedbi nekaj izrednega in posega v najgloblje globine človeške duše. To ni običajna gledališka roba, ampak je drama dobrega in zlega, kar pisatelj posebno podčrtava na ta način, da glavni junak v nekem prizoru sam uniči svojega dvojnika, svoj lastni slabši jaz. Ker ni namen teh vrstic, da bi se podrobno spuščali v analizo in razmotrivanje tega genialnega dela, opozarjamo samo toliko, da vzporeditvi na odru ne bo mogel s pridom slediti tisti, kdor ne bo dela prejel prebral in se zagledal vanj. »Črne maske« namreč niso zabavno berilo, ampak težna hrana, ki zahteva mnogo razmišljanja in poglobljanja od vsakega, ki hoče prodrati vse te globine in lepote. Lepo opremljena knjiga znači v naši prevodni literaturi znatno pridobitev in jo vsem ljubiteljem dobre, resne in tehne knjige toplo priporočamo.

— Kino Tivoli —

Na ploščah ledu in življenja

Igrokaz v 2 delih. I. del od 15.—18., II. del od 19.—21. maja. V glavni vlogi dražestna Lilian Gish, znana iz filma »Dve strotice«.

Mlado, neizkušeno dekle podari roko in srce brezvestnemu lopovu, ki jo poroči, prevara in zapusti. V službi pri nekem farmerju se zaljubi vanjo njegov sin, a ona se ne čuti vredne, da bi mu vračala ljubezen. Ko se pojavi zopet njen mož, izve stari farmer njeno prošlost in jo iztira iz hiše. Potrt in obupan zaide ven med sneg in led. Farmerjev sin pohiti za njo in jo reši z nevarnostjo lastnega življenja, ko prvi po reki nizdol na ledeni plošči, tik pred pogubom nosnim vodompadom. — 10 inženjerjev in 250 delavcev delomilcev je bilo zaposlenih pri tem tehnično dovršenem filmu. V vseh velenostih Amerike in Evrope predvajajo s kolosalnim uspehom.

Glasheni vestnik.

— Koncert Thierry - Betetto v Gorici. Iz Corice nam javljajo: Snoči 14. t. m. je bil v dvorani Trgovskega doma koncert operne pevke altistnje Vilme Thierry - Kavčnikove in opernega pevca Betetta. Koncert je sijajno uspel. Zanj so se zanimali tudi italijanski glasbeni krogi. Sedeži so bili vsi razprodani. Oba pevca sta morala med viharnim odobravanjem ponoviti več točk programa, tako Betetto Verdijevo »Bocca nera« in Thierryjeva več arij iz Mascagnijeve »Cavalleria Rusticana«. Izreden uspeh je čela tudi Konjevičeva skladba »Pod pendžer«. Na občinstvo je napravil tudi globok vtis Vilharjev »Mornar«.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V petek dne 16. t. m. ob sedmih zvečer moški zbor, v nedeljo dne 18. t. m. ob desetih dopoldne in v ponedeljek dne 19. t. m. ob sedmih zvečer skupni vaji.

Sokolstvo.

— Sokol Gorenja vas - Poljane priredi svoj letošnji javni nastop dne 18. maja v Poljanah. Skušnja ob 13. popoldne. Obhod ob pol 15. uri. Ob 15. javna telovadba. Za ljubljance, ki hočejo obiskati grob dr. Ivana Tavčarja na Visokem (en četrt ure od Poljan), ugodna avto zveza k vlakcu, ki odhaja iz Ljubljane ob 11.20.

— Tombola Sokola I., ki se vrši dne 1. junija je v pospešnih pripravah. Vse kaže, da bo še bolj bogata kot doslej razglašeno. Vse pridno posega po listkih. Dobi si ne žele zadeti nevestine opreme, dragocenega jedilnega porcelana, ki že samo predstavlja vrednost mnogo tisoč dinarjev in kaj šele ostalih sedem glavnih tombol. Tudi portice in četvorice predstavljajo povprečno vrednost 150 do 300 dinarjev. Razpečujte — kupujte, dokler je še zaloga. Zadovoljni bodo kupci, zadovoljen naj je Tabor!

— Sokol v Ljubljani (Narodni dom) sporoča svojemu članstvu, da je društveni sluga pričel pobirati članarino za leto 1924, po hišah. Kdor hoče poravnati članarino osebno, naj stori to pri hišniku, ki ima plačilne listke. Opozarjamo članstvo, da po društvenih pravilih preneha biti član društva, kdor je s članarino 6 mesecev v zaostanku. — Brat, sestra, ki še nisi poravnala članarine, stori dolžnosti Zdravni Odbor.

Dr. Jovan Škerlić.

Dr. Jovan Škerlić, kojega desetletnico smrti častimo pravkar danes, spada med najmarkantnejše pojave predvojne Srbije. V ti Srbiji je zavzemal naravnost vodilno vlogo. Kot profesor beogradske univerze je zbiral okolu sebe širok krog srbijanske omladine. Z veliko notranjo vneto je poslušal književna in politično-kulturna razlaganja svojega učitelja. Kot poslanec in politik se je boril za načelnost političnega dela ter stopil v ospredje jugoslovenskega revolucionarnega pokreta. Po pravici je videla prečanska omladina v tistih letih prekipajočega vrenja novega, jugoslovenskega nacionalizma v Jovanu Škerliću predstavnika srbiskega naroda, srbiskega vojaškega duha, srbiskega Pijemonta, srbiske inteligence, ki bo ustvarila, ki bo odrešila Jugoslavijo. Odtod je tudi mogočna sugestija, ki jo je imela tedanja Srbija, vse tedanje srbstvo javno življenje na prečansko omladino in ki je njeno jugoslovensko stremljenje usmerilo k državni združitvi Srbov, Hrvatov in Slovencev s srbso državo, s srbso vojsko na čelu.

Dr. Škerlićeva književno-zgodovinska in politična dela so se veliko čitala v prečanskih krajih. Zlasti dela o Svetozarju Markoviću in o srbiskih omladinških pokreth v 60. in 70. letih so vzbujala splošno pozornost, ker je v teh delih Škerlić na nedosežen način opisoval bistvo srbiskega omladinca, njegovo teženje po izomiki, po prosvetnem delu med ljudstvom, njegovo hrepenenje po politični kulturi in državni svobodi. Tu smo se seznanjali s pravim duhom srbiskega človeka, z njegovo široko politično naobrazbo, z njegovo plemenitostjo, z njegovim plemenskim, z njegovim osvobodilnim altruizmom. K temu se je pridružila še globoka Škerlićeva vera v Jugoslavijo, ki nas je dvigala v tužnih dnevih robovanja pod avstrijskim jarmom in nam obečala bližnje odrešenje.

Dr. Škerlić je bil tipičen predstavnik srbiskega inteligenta, orijentiranega na zapad, na francosko kulturo. Kot tak se je navzel metod francoske literarne vede, ki stika bolj za širokimi linijami, kot za arhivalnimi podrobnostmi in statističnimi prenatrpanostmi. Radi tega so se kritizirale neke njegove literarne zgodovinske knjige. Pri tem pa se je pozabilo na pravi duh Škerlićevih knjig, to je na vero, na optimizem, na totalnost, s katero je objemal poedine literarne pokrete ter preko literarnih podrobnosti risal notranje dogodke, duševno življenje in naziranje poedinih književnikov in politikov. Čisto v smislu francoske literarne metode je osnoval v Beogradu svojo šolo ter polagal temelje srbiske književne zgodovine.

Naravna zveza slovanske književnosti s splošnim duhovnim in političnim gibanjem svojega časa je Škerlića napotila tudi na poje politične zgodovine, ki ga je kmalu usmerila na praktično politiko, na poprišče dnevnega boja. Tu se je kot zapadnjak zavzel za moderne demokratične principe in navajal z ostrimi političnimi kritikami tedanje srbiske politike na načelne in programatične boje, na principijelna strankarska udejstvovanja. Srbstva politika je bila tedaj večinoma osebnega značaja in se je kvečjemu delila po zunanje-političnem vidiku v rusofilsko in avstrofilsko politiko. Notranjestrankarsko pa ni bilo moči potegniti ločilnice med poedinimi srbijanskimi strankami, ki so se vse grupirale okolu močnih in energičnih voditeljev, ki se pa na programatičnem polju niso moge diferencirati. Škerlić je tu zoral ledino in zahteval načelno orijentacijo.

Najbolj blagotvorno pa je postalo njegovo delovanje na jugoslovenskem polju, kjer je zavzel mesto propovednika velikih odrešilnih idej in vžgal tedanjo srbijansko in prečansko omladino za končni ovobodilni boj. Prečanski omladinci so romali v Beograd in poslušali njegove načrte o ekavščini in o združitvi poedinih jugoslovenskih književnosti v enoto, njegove predloge o sprejetju latinice, njegova ognjevitva oznanjevanja bližnje državne združitve Srbov, Hrvatov in Slovencev. S to svojo jugoslovensko vero je prepovedil vrste srbijanskih in prečanskih omladincev, da se je s svetovno vojno samo od sebe uresničilo tudi nacionalno in duhovno edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pri tem zgodovinskem pokretu gre Škerliću največja zasluga, ker je bila duhovnega značaja, ki gori dotlej, dokler se ne oživotvori.

Kot zgodovinar in politik, kot stilist in razumnik, kot optimist in Jugosloven je zanesel v tedanji srbijanski in prečanski omladinški rod ter zasejal seme, ki je bogato obrodilo. Od našega domačega omladinškega pokreta, preko Škerlića, jugoslovenske mafije na Dunaju, Jugoslovenskega odbora v inozemstvu, preko triumfov srbiske vojske in dobrovoljskih nastopov je šla pot v svobodno Jugoslavijo. Na tej poti je oznanjal Škerlić najodličnejše, najbolj optimistično in najbolj čisto stališče jugoslovenskega nacionalizma.

Češkoslovaško mnenje o francoskih volitvah.

Vsi češkoslovaški listi so zadnje tedne obširno razpravljali o francoskih volitvah, vendar pa so jih rezultati presenetili, ker so češkoslovaški politični krogi računali, da si leve stranke v Franciji ne bodo tako ne pričakovano pomagale. Skoraj vsi češki in nemški listi v CSR se strinjajo v tem, da niti sama francoska opozicija ni pričakovala takega uspeha. Izid francoskih volitev je sprejela češkoslovaška javnost z zadovoljstvom: za splošno razpoloženje je značilno, da celo desničarski listi komentirajo rezultate ugodno. Češkoslovaški tisk se zlasti peča s kombinacijami o vplivu francoskih volitev na mednarodno politiko. Večina listov ne računa z važnejšimi spremembami v francoski zunanji politiki, pač pa je prepričana, da bo izid volitev vplival na notranjo politiko zlasti glede moči in medsebojnega razmerja posamičnih strank. »Češkoslovaška Politika« piše, da bo moral levičarski blok šele dokazati svojo konstruktivno moč, in pozdravlja grupacijo bloka, ki je brez skrajne leve. Današnji sestav levičarskega bloka v Franciji pa vendar nudi možnost sporazuma med posamičnimi skupinami, dasi so končni cilji različni. Zato ni verjetno, da bi nastale v repariacijskem problemu kakve važnejše spremembe. Repariacije predstavljajo za Francijo vitalni problem in Nemčiji je treba prisiliti, da jih plača, pa naj bo na krmilu nacionalni ali levičarski Herriotov blok. Verjetno pa je, da pride v tem slučaju do živahnega sodelovanja med francosko in angleško vlado.

»Prager Presse« izjavlja v dopisu svojega pariškega poročevalca, da bo sprememba francoske zunanje politike pod novo vlado bolj formalnega, kakor stvarnega značaja. Ali pride do sporazuma z Nemčijo, ki bo morala plačati repariacijske stroške, ker jih zahtevajo enako socialisti in radikali, ali pa ostane ta problem sploh nerešen ter se vsa evropska javnost pridruži francoskemu stališču. »Narodni Listy« in »Narodna Politika« se strinjata v tem, da gre v bodoči francoski politiki bolj za spremembo metod, kakor pa za spremembo smernic. Novi parlament dobi brzokone vlado radikalno-socialistične koalicije, ki pa bo morala iskati naklonjenosti nacionalnega bloka. »Česke Sloves« vidi v rezultatih francoskih volitev zmago zmerne leve in pozdravlja v tem simptom zdravega razvoja bodoče francoske politike v nasprotju z rezultati nemških volitev, ki so dokazali nemško politično labilnost. Po mišljenju tega lista ni mogoče proročati o bodoči francoski politiki, ker doslej še ni znano, kako se bodo parlamentarne skupine razvrstile, iz tradicij pa vemo, kako velika nesloga vlada med francoskimi političnimi strankami. »Pravo

Lidus vidi v francoskih volitvah izredno važen pojav, ki bo popolnoma spremenil francosko zunanjo politiko. Nova Briand-Herriotova vlada se pridruži stališču strokovnjakov glede repariacijskega vprašanja; med Anglijo in Francijo pride do popolnega sporazuma in do pogajanj glede priznanja sovjetske Rusije. Če nastopi nova francoska vlada pot sporazuma z Nemčijo, se bo do morali tudi nemški kričači umakniti in izročiti vlado v Nemčiji miroljubnim strankam. Mednarodno ravnotežje sil, ki so ga pokolebale nemške volitve, je po zaslugi francoskih volitev znova izravnano.

Slično piše tudi agrarni »Venkov«, naglašajoč, da je francoski narod popravil to, kar so Nemci pred enim tednom pokvarili. Francoski narod se je pri volitvah izjavil proti skriti diktaturi v notranji politiki in preveč radikalni smeri zunanje politike, ki bo odsele miroljubnejša zlasti v repariacijskem problemu. To dejstvo je važno za svetovni politični položaj. Klerikalni »Lidus« piše, da bo Nemčija pozdravila zmago levičarskega bloka v Franciji, ker nemški politični krogi upajo, da bodo leve stranke v repariacijskem problemu sistematično popuščale. Tudi organ češkoslovaških legionarjev »Narodni Osvobodenci« smatra, da se smernice francoske politike po volitvah znatno spremenijo. V zunanji politiki bo Francoska v bodoči bolj sodelovala z Društvom narodov kakor doslej, verjetna pa je tudi sprememba njene politike glede repariacijskega problema.

Nemški listi v CSR smatrajo izid francoskih volitev za začetek sporazuma in pomiritev med Francijo in Nemčijo. »Prager Tagblatt« misli, da stopi nova francoska vlada v tesni kontakt z Anglijo in Italijo in da bodo vse tri velesile sodelovale v mednarodni politiki. Tudi za manjše države, ki imajo s Francijo obvezne pogodbe, pomenijo te volitve olajšanje. Nova parlamentarna večina bo bolj simpatična, nego stara. Organ nemških nacionalistov v CSR, »Bohemia«, pozdravlja v francoskih volitvah začetek lepše evropske bodočnosti in upa, da stopi nacionalizem v CSR po nacionalnem porazu v Franciji v ozadje. »Socialdemokrat« smatra francoske volitve za dogodek evropske važnosti, ki pomeni važen korak v napredu francoskega socializma in pospeševanje svetovne politike, namenjene restavraciji in gospodarski obnovitvi Evrope. Četudi se vse te nade ne uresničijo, je vendar preokret v francoski politiki velikega pomena za mednarodno evropsko politiko. Značilno pa je, da komunistično »Rus de Pravo« doslej ni spregovorilo niti besede o francoskih volitvah.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 15. maja 1924.

Kam, Zagreb, gre tvoja pot?

Zagreb je bil v časih, ko je drugod po naših krajih še spala narodna zavednost, središče in ognjišče narodne misli in narodnega gibanja. V časih, ko so bila v Sloveniji še vsa mesta v nemških rokah, je stal Zagreb na čelu jugoslovenskemu nacionalnemu gibanju, ki se je takrat izkristaliziral v takozvani ilirski pokret, ter igral dolga desetletja vodilno vlogo v vseh nacionalnih akcijah na našem jugu. Kako silajna in svetla je ta njegova preteklost!

Toda časi se spreminjajo in z njimi se je spremenil tudi Zagreb. Iz žarišča vsega narodnega življenja, iz centra nacionalnega gibanja in narodne kulture se je Zagreb razvil v kosmopolitično velenost, kjer je jela vedno bolj in bolj izgubljati na terenu narodna ideja. Naselilo se je v Zagreb toliko tujega življa, da je dobil le-ta polagoma svoj usodni vpliv celo na mišljenje in čustvovanje domačega prebivalstva. Prekrasna, blagodoneča hrvaščina se mora umikati bolj in bolj tujščini, ki si je polagoma priborila docela enakopravno, ako ne že celo dominirajoče stališče v zagrebški fini družbi. Da je to usodno vplivalo tudi na duševnost, na mišljenje in čustvovanje širokih ljudskih mas in jih zastrupilo, je samo ob sebi razumljivo. Zavladala je kosmopolitizem in jela sta pojemati narodni ponos in narodna zavednost.

Samo v takih razmerah se je moglo zgoditi to, o čimer poročajo torkov »Pokrete«.

Te dni se je vršila pred sodiščem v Zagrebu razprava proti Juliju Knolu in Hermanu Eischenschmidtju. Obtožena sta bila zaradi zločina goljufije. Oba sta, kakor je že iz imen razvidno, nemška Žida. Dasi živita oba že dolga leta v Zagrebu, eden izmed njih celo že nad 20 let, vendar ne govori nobeden izmed njih hrvatski. Ker je na Hrvatskem, torej tudi v Zagrebu, državni in izključno uradni jezik hrvatski, bi se morala obravnava vršiti potoma tolmačev, da se tako varuje avtoriteta hrvatskega kot državnega in uradnega jezika.

A kaj se je zgodilo? Zaradi dveh pritepencev, ki sta si v Zagrebu ustvarila udobno eksistenco, morda celo na stroške domačega življa, nista pa smatrala za potrebno, da bi se pričela jezika one zemlje, v kateri sta našla krah, se je ta obravnava v nasprotju z veljavnimi zakonitimi predpisi vršila izključno v nemškem jeziku! To je javen skandal, ki samo izpričuje, kako globoko je že padla v Zagrebu narodna zavednost in narodna zavednost. A kar je naj-

žalostnejše na tej stvari, je to, da razen »Pokreta« ni nobenega lista v Zagrebu, ki bi posvetil pozornost temu sramotnemu dogodku in ga po zaslugi ožigosal. V Zagrebu nemška obravnava, v mestu, kjer ni niti enega avtohtonega Nemca! Kam plovemo? Ali je res slepa strankarska in plemenska strast umorila in zadušila ves narodni ponos in vsa narodno zavednost?

Jerusalem, Jerusalem, conveatere ad deum, dominum tuum — Zagreb, vrni se zopet v narodno kolo!

★ ★ ★

— Aretacija na magistratu. O protidržavnem rovarstvu magistratnega uradnika Sedeja smo se že opetovano bavili. Nedavno tega smo opozorili na tega moža tudi župan dr. Perić. Dotično opozorilo ni nič zaleglo. Nasprotno, namesto da bi bil župan svojemu prešernemu uradniku pristigel boljševe peruti, je proti našemu listu vložil tožbo, da bi z njo ščitil svojega podrejenega organa. Včeraj pa je državna oblast sama napravila konec temu rovarjenju in dala Sedeja na magistratu aretirati. To je menda v zgodovini ljubljanskega mesta prvi slučaj, da je bil na magistratu aretiran mestni uradnik. To so idealne razmere! Čudimo se, da vlada še vedno trpi to gnezdo boljševizma v Ljubljani in ne gane niti z mezincom, da bi zatrla to gadjo zalego. Sedaj se črno-rdeča koalicija pripravlja, da upokoji vse starejše in najposobnejše uradnike, ki ne trobijo v njen rog, in jih nadomesti s tistimi klerikalno - komunističnimi protežiji, ki bi jih morala sedaj na ukaz velikega župana in vlade odpustiti. Ali bo vlada tudi na to molčala? Ali res ni na vladi železne metle, ki bi napravila red na magistratu in izsilila respekt pred državno avtoriteto?

— Izpremembe v civilnem pravdnem postopanju. Naredba ministra pravde, ki je te dni izšla v »Službenih Novinah« na temelju čl. 87 finančnega zakona za l. 1924—1925, izmenjuje in popravlja z veljavo od 1. junija t. l. denarne postavke, po katerih se ravna stvarna podpodnost sodišč v civilnih pravnih. Najvažnejše določbe so: 1. pred okrajna sodišča spadajo pravde o denarni ali denarni vrednosti do všteti 6250 Din (25.000 K), 2. pri okrajnih sodiščih in pri deželni sodišči v Ljubljani sodi v pravnih iste vrste do všteti 125.000 Din (500.000 K) sodnik poedinec, 3. v opominjevalnem postopanju se smejo izdajati plačilna povelja do všteti 6250 Din, 4. stari propisi o podpodnosti veljajo samo za pravde, v katerih se je do konca maja po prvem nroku že pričela ustna sporna razprava. S 1. junijem t. l. bodo torej okrajna

sodišča in ljubljansko deželno sodišče oddala vse pri njih že vložene tožbe do vrednosti 25.000 K, o katerih do konca maja niso sporno razpravljala v stvari, pristojnim okrajnim sodiščem. Tako se smemo nadejati, da naša sodišča v doglednem času odpravijo zastanke, s katerimi so se zadnji dve leti borila v občutno škodo strank, in da si zopet priboré sloves, da ne sodijo samo dobro, nego tudi hitro. Bati pa se niti ni, da bodo poslej preobremenjena okrajna sodišča, ker se bodo zastanki zbornih sodišč porazdelili med vsa, tako da posamno ne bo preveč prizadeto.

— Razvrstitev učitelstva po novem zakonu. Učitelstvo dobiva te dni rešenja o prevodbi v roke. Če misli kdo, da mu je bila pogrešno odmerjena osnovna ali položajna plača ali nepravilno všteta službena doba, se lahko pritoži po čl. 228. zak. o civilnih uradnikih v roku 30 dni po vročitvi rešenja naravnost na državni svet. Pritožbo naj pošlje v dveh izvodih nekolkovano in priporočeno. Priloži naj za utemeljitev pritožbe potrebne listine (v enem izvodu — prepisi listin morajo biti overljeni po šolski oblasti z žigom in podpisom).

— Mednarodni kongres za znanstveno ureditev dela se bo vršil od 21. do 24. julija t. l. v Pragi. Kongresa se bodo predvsem udeležili ameriški znanstveniki.

— Popravek. V včerajšnji številki se je v brzojavko »Finančni polom v Avstriji« vrnila neljuba pomota. Med bančnimi zavodi, ki so v nepravilnih, se je imenovala tudi »Bodenkreditanstalt«, ki je ena izmed najbogatejših avstrijskih bank. V finančnih neprilikah pa ni ta zavod, marveč »Deutsche Bodenbank«, ki jo kratko imenujejo tudi »Bodenbank«, s katero ugovotvijo popravljamo dotično brzojavno vest.

— Diamantno poroko slavi 18. t. m. v Pišecah pri Brezljah baron Alfred Moscon in njegova soproga Ida, rojena baronica Ozevović. Svoje dni je bil baron Moscon državni poslanec v dunajskem parlamentu. Pripadal je takozvani ustavoverni nemški veleposelstniški stranki. V gospodarskem oziru je mnogo storil za svoj domači okraj.

— »Murska Straža«, se čudi, da ji ne odgovarjamo. Nič čudnega. Kdor ni vreden odgovora, ga pač ne dobi. Kam pa pridemo, če bi odgovarjali na vsako zakotno klerikalno bevskanje!

— Nered v okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Pišejo nam: Opetovano se čujejo pritožbe glede malomarnosti in nezdravih razmer, ki vladajo v okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Prizadeti krogi so se obračali na merodajne oblasti s prošnjo, naj posvete tem razmeram več pažnje in naj odstranijo defekte, ki so pogosto v škodo tistemu, kogar je bridka usoda prisilila, da mora hoditi od Poncija do Pilata, predno dobi zakonito določeno podporo. Vse pritožbe in prošnje pa so bile doslej bob v steno. Te dni se je zopet pripetilo, da se je morala neka sirota temeljito seznaniti z birokratizmom in šikaniranjem v tem zavodu. Dotična ženska ima dojenčka in bi morala torej dobiti predpisano podporo. Zdravnik ji je dal izpričevalo, v okrožnem uradu so ji pa povedali, da mora imeti še potrdilo o službi. Ko je predložila tudi to potrdilo, so jo poslali ponovno k zdravniku, češ da je prvo izpričevalo že zastarelo. Reva je romala s svojim otročkom iz urada k zdravniku in od zdravnika v urad, nazadnje je odšla brez podpore, ker so ji dlakopcepi v uradu izjavili, da njena potrdila še niso popolnoma v redu. Zdal sedi doma in premišljuje, ali bi kazalo zažeti križev pot znova, ali pa postaviti na bore krajarje križ. Čas bi že bil, da se oblasti zganijo in zahtevajo od okrožnega urada točnega pojasnila, ali so delavci in služabniki zato tu, da prenašajo šikane, ali pa je urad poklican, da jim gre na roko in ščiti njihove interese. Zdi se nam, da se vodstvo in služabniki urada ravna po prvem principu, kar pa ni v interesu niti delavcev in služabencev, niti podjetnikov, ki plačujejo visoke pristojbine zato, da bi bili njihovi služabenci res zavarovani, ne pa, da bi jih po nepotrebnem šikanirali.

— Stori na ulici. Prijatelj našega lista nam piše: Če se ti mudi, političi peš po kakih bolj objudeni ljubljanski ulici, naletiš na vsakovrstne zapreke. Ena izmed teh je, da srečaš pešca, kojemu se tudi mudi, pa se skušata drug drugemu ogniti v isto stran. To že da malo zamude, še več pa, ako ni naenkrat v gruči pešcev, prihajajočih z nasprotnih strani. Ko se hočeš ogniti enemu, trešiš z drugim, in ko si se s tem srečno pobotal, trešiš s tretjim, ki je tebi, oziroma ti njemu na poti. Posebna vrsta zaprek so tako imenovani št o r i. Nahajajo se v edinih, dvojinah in množinah, in sicer moškega in ženskega spola. Če namreč osebno obstoji na hodniku pred izlozbo, svesta si državljanske pravice do osebne svobode, ji tega nihče ne more zameriti, ako pa stoji kakor pribita, postane lahko ovira drugim pešcem, ki morajo včasih s hodnika, ki ni dovolj širok, na cesto, najsi je tudi blatna. Malo obzirnosti in — gibčnosti za pol pedi — bi navadno zadostovalo za neoviran pre-potem. Še težji je položaj, ako se na hodniku srečajo znanci, ki si imajo mnogokaj povedati. Postavijo se kaj radi na hodniku nepremično početi, ti pa, ki si ti mudi, glej, kako se prerineš ali kako se ognješ tem — štorom, ako hodiš nik ni dovolj široki! Promet ovirajočih skupin se največ vidi pred glavno pošto, kjer se morajo na križišču treh najbolj objudnih ulic pešci itak izogibati številnim vozovom. Nekaj prijeten red se opazuje le pri koncertih v Zvezdi; tam korakajo šetelci v dveh strugah in vsaka se drži desno od druge, torej ravno nasprotno, kakor vozniki, ki v vsej Jugoslaviji po širših cestah vozijo levo, se izogibajo na levo, če pa hočejo voznika pred seboj prehiteti, storijo to ob njega desni strani. Zaradi enotnosti se zato nujno priporoča, da se tudi pešci ravna po enakem pravilu: *Hodi na levo, izogiba se na levo, prehiteva pa na desno!* In š

več oseb stoji na hodniku v skupini, naj ne stoji nepremično poleg, temveč s sodelujočo prostornostjo kolikor mogoče po dolgem. Manj bo karambolov na ulici in polprosmet bo tekal dosti bolj gladko. Vse mestne prebivalstvo in tudi kmetstvo, ki ga dosti dohaja v mesto, naj bi se ravnalo po tem pravilu. Obzirnost in vljudna gibčnost na ulici tudi prichata v višini kulture.

— **Kavarne brez časopisov?** Pišejo nam: Kavarnari v Ljubljani se baje petajo s mislijo posnemati tovariše v Beogradu in opustiti nadaljno naročanje časopisov. Namerno upravičujejo s tem, da jih zalaganje s časopisi stane letno ogromno denarja. Po 20 do 50 tisoč dinarjev izdajo večje kavarne za časnike, kateri izdajatek se da le delno kriti. Kljub številnim in raznovrstnim listom ni mogoče občinstvo postreči kakor bi si želelo, radi tega, ker si nekateri dajo nanesti cele lupe žurnalov in ne puste ničesar vzeti, dokler niso vsa pregledali. Nekateri iz listov izrezujejo ali trgajo slike ter ravnaajo s listi sploh tako, da drugi ali tretji čitatelj dobi v roke že nekako cunjlo ali pa samo polovico lista. Na žalost se dogajajo tudi slučajni, da list kar izgine. Ako uvažujemo, da plačujejo kavarnarji take veruanske svote samo za časopise, se mora priznati, da jih boli, ko morajo gledati tako postopanje gotovih časniških kun s tako drago plačilništvom. Ako se v tem oziru razmere ne spremenijo, bi kavarnarjem ne preostalo drugega kot uvesti beogradski sistem, da si mora obiskovalec kavarne kupiti sam list, katerega želi v kavarni čitati. (Res je, da je ravnanje gotovih ljudi s časopisi po kavarnah škandalozno in vse obsebe vredno vendar pa smo mnenja da bi napovedani protikrepi kavarnarjev imeli samo ta uspeh da bi ostale kavarne prazne, ker poseba pretežna večina občinstva kavarne — ne da pije kavo, marveč da čita časopise. Tak ukrep bi spodeziral kavarnam vajo, na kateri same sedel.)

— **Iz zdravniške službe, Dr. Leon Šavnik** je imenovan za začasnega sekundarja v splošni bolnici v Ljubljani.

— **Smrt v tujini.** V Claridge v Ameriki je umrla 74 let stara Margareta Kokelj, rojena Smuk, v fari Raka, Dolenja vas na Dolenjskem. Pokopali so jo po civilnem obredu na pokopališču v Harrison City. V Aspeno Colo. je umrl Ivan Mehle, star 68 let, najstarejši član tamkajšnjih društev. Med Slovenci je bil zelo znan in priljubljen.

— **Smrtina k'osa.** Dne 14. majnika t. l. je preminul v Ljubljani g. Josip Lamprecht, ravnatelj pomožnih uradov delegacije ministrstva financ. Pokojnik, ki je bil rojen v Smolniku pri Rušah, je moral po odločeni peti gimnaziji k vojakom, kjer je odslužil nad 12 let, ker mu ni kazalo nadaljeovati gimnazijskih študij. Leta 1899. je bil imenovan za pisarniškega kancista v bivšem finančnem ministrstvu na Dunaju, kjer je dobil naslov pisarniškega ravnatelja in je služboval do preobrata. Odpuščen iz avstrijske državne službe, javil se je takoj 1. januarja 1919 na službo pri takratnem poverjeništvu za finance narodne vlade. Avgusta meseca 1919 ga je finančni minister imenoval za ravnatelja pomožnih uradov. Pokojnik Joško je bil zelo nadarjen, zvest in marljiv uradnik, ki je bil vsakomur za največjo ljubeznivost na uslugo. Spoštovali in cenili so ga povsod predstojniki, kolegi in vse podrejeno osebje. Lamprecht je bil narodno zaveden mož, ki je tudi v tujini ostal zvest svojemu narodu ter ob prevratu z veseljem srce prijel na domačo grudo, da bi posvetil svoje moči. Ni ji pa mogel posvetiti vse svoje delavne sile, ker ga je v zadnjem letu tlačila zavrtna bolezen, ki ga je slednjič zlonila. Naj mu bo ohranjen prilazen spomin!

— **Kvartoprič v Beogradu.** V kavarni „Bell orator“ v kralja Milana ulici v Beogradu se je etablizirala družba profesionalnih kvartarcev. V ponedeljek pa je policija vdrila v gnezdo in zasačila družbo v najzvišnejši igri. Zaplenjene so bile velike vsote denarja. Med kvartarci so bile osebe vseh narodnosti in barv, cigani, Cincariji itd. Največjo senzacijo pa je povzročila aretacija petorice uglednih beogradskih trgovcev in izvoznikov.

— **Iz raznih krajev države.** Pri Beogradu so iz Donave potegnili truplo 25 letnega mizarškega pomočnika Rada Miloševića. Milošević je bil epileptik in je verjetno, da je v napadu epilepsije padel v vodo.

— **Na delavca Ljubomirja Lepojića** iz Beograda je pri prenašanju padla železna blagajna. Lepojić je vsled zadolženih poškodb umrl. V selu Oekić v Bački so vdrl maskirani roparji v hišo Jakoba Oreška. Zvezali so celo družino in odnesli ves denar ter razne dragocenosti.

— **Dva uboja.** V soboto 10. t. m. je nastal na Gorici pri Pragerskem pretep, ki je imel usodne posledice. Mladenica, Stefana Sagadina iz Spodnje Gorice je udaril med pretepom eden izmed pretepačev tako močno s gnojnim krampom po glavi, da mu je konic pogledala pod brado ven. Sagadin, ki je šele pred kratkim prišel od vojakov, je bil takoj mrtev. Poškodovanih je bilo več fantov in s smrtno se bori tudi neki Ivan Sitar. — Na Kremenci pri Igu je bila v torek 13. t. m. zvečer zbrana pri posestniku Šerjaku večja skupina vaščanov in poleg sta bila tudi brata Josip in Janez Kraljič. Med navzočimi je nastal preprič, tekoni katerega je eden izmed obeh Kraljičev sunil Alojzija Smoleta z nočem v vrat. Smole je na posledičnih poškodbah umrl. — Zadevo, ki je v ostalem čisto navaden uboj, je »Slovenec« tako izrazil bi hufškaske namene proti Sokolu, češ da je bil umor političen, ker je bil pokojni Smole član Orla, dočim sta bila Kraljiča Sokola. Pod naslov »Umor Orla na Igu« in »Sadovi sokolske vzgoje« je klerikalni poštenjakovič izrazil ta žalosten dogodek v svoje demagoške namene.

— **Policijska kronika.** Ovdah: Tatvine 1. cestno - policijski red 8. prekrščenje policijske ure 1. pasji kontumac 2. telesna poškodba 1. nedostojno vedenje 2. nezgoda 1. — Tatvine: Posestniku Janezu Bobnu iz Blata je padla na Colzovi cesti z voza bela konjska odeja, vredna 250 dinarjev. Odejo je pobral šofer slučajno namovozvečnega avtomobila. Policija šoferja zasleduje. Žagarju Mihi Tabovcu iz Radeč pri Krškem je bil ukraden 6 m dolg gonilni jermen, vredn 3000 Din. — Na Potokih je bilo vlomljeno pri gostinčarju Ivanu Muleju in sta bili ukradeni dve kolesi, vredni 3700 D. in par drugih predmetov. V Tebarjih sta bili Maksu Oswaldiču ukradeni dve kolesi, vredni 4000 Din. — V Bučki so neznan storilec odnesel posestniku Alojziju Kaplanu iz kovčega več oblike in nekaj drugih predmetov, v vrednosti 3122 dinarjev.

— **Rogaška Slatina.** Otvoritev restavracije in kavarne v Zdraviliščnem domu v Rogški Slatini se vrši dne 17. t. m. Oskrboval bode s svojo znano vestnostjo gospod Milan Martinovič, hotelir Uniona iz Celja.

— **Zaljubljen Nieg.** Vel. kralja. Včeraj popoldne je bil na Bregu prijet monter Fran Schwarz z Dunaja, ki je v pljanem stanju razsajal po Wolfovi ulici, Kongresnem trgu, Židovski ulici in Bregu ter žalil kralja in državo. Na Bregu ga je stražnik aretirat, vendar se je Schwarz temu nasiloma upri in se ni pustil odvesti. Stražnik je napravil krutek proces in je Schwarz naložil na »cizo«, nakar so ga med splošnim krahomotom pasantov in v največje zadovoljstvo paglavcev prepeljali na stražnico.

— **Vremenska napoved.** Današ, 14. maja. Uradna vremenska napoved za 15. tm.: Jasno, toplejša, lokalni vetrovi. Trajno tople vreme.

— **Telesno zaprtje.** Profesor Bamberger ki je spisal učno knjigo o boleznih srca, je dognal, da je grenčica »Franz-Josef« izbornu učinkujoče odvalilo.

IZ CELJA.

— **Zglasitev vojnih obveznikov rojenih letnikov 1874. do 1898.** Mestni magistrat razglašja. Glasom dopisa komande vojnega okrožja v Celju se vrši ob priliki letošnjega nabora obnem tudi zaprisega vojaške obveznih letnikov 1874. do 1898. Ker se morajo za to prisego naložiti predpisani seznami, se morajo vsi obvezniki omenjenih letnikov, ki bivajo v območju mesta Celja, osebno zglašiti na mestnem magistratu v sobi št. 6 od 15.—24. maja med uradnimi urami od 9.—12. Prijava se oproščene samo one osebe, ki so bile od strani vojaških komand proglašene za stalno nesposobne. Kdor bi se ne prijavil, bo po obstoječih predpisih najstrožje kaznovan.

— **Novinarska vest.** Iz uredništva »Nove Dobe« je izstopil dosedanj urednik g. Edvard Šimc. Njegovo mesto je prevzel g. R. Pečnik iz Celja.

— **Redni sestanki demokratske stranke** za mesto Celje se vrše odle vsako sredo v rdeči sobi Nar. doma ob 8 1/2 zvečer.

— **Občni zbor Osepešvalnega in tujakoprometnega društva v Celju,** ki bi se imel vršiti danes zvečer, je radi izdanih odredb zoper škrlatno sopet prelošen. Vršli se bo po preklicu teh odredb.

— **Tatvina.** Na celjskem kolodvoru je bil te dni ukraden nekemu potniku kovčeg, vsebujoč perilo ter razne potniške potrebščine ter kolje iz platina z dvema večjima in več manjšimi briljanti v vrednosti okrog 20.000 Din. Za tatoma še nimajo sledi.

IZ MARIBORA.

— **M Konec afere dr. Lajniš** — dr. Pfeifer. Neki v dr. Lajniševu aferi sicer točno poučeni list ve poročati, da se je sodna razprava zopet preložila, kakor se pelaga že pol leta. To pot se navaja kot glavni vzrok, da zasebni obtožitelj g. dr. Lajniš leži težko bolan na Dunaju. No, dr. Lajnišča so ob času, ko je v Maribor dospela ta vest, videli na ulici. Iz tega in raznih drugih okoliščin bi se dalo sklepati, da Maribor končno lahko napravi križ s to afero.

— **Narodno gledališče.** V soboto in nedeljo ponovitev operete »Čaršavska kraljica« ob zelo dobrem obisku. V torek ponovitev burke »Veseli dan« ali »Matiček se žen«. V petek premiera »Kamela skozi uho šivanke«. Opera se pripravila na premiero »Carmen«, v kateri nastopi ga. Mitrovičeva v glavni vlogi.

— **Nov list.** Po daljšem času dobi Maribor zopet nov list, in sicer hvalabogu ne političen, temveč gospodarski list. List bo zastopal obče narodno gospodarstvo, posebej pa slovensko obrtništvo. Izhajal bo dvakrat na mesec. Prva številka izide baje že ta teden.

IZ PTUJA.

— **Naša domača industrija** »Petovica«, usnarska industrija na Bregu pri Ptuj, je imela na velesejmu v Zagrebu prav krasne uspehe ter je napravila prav dobre kupčije. Oddelek za izdelovanje čevljev »Petovica« je tako dobro napredoval v zadnjem času, da lahko z veseljem konstatiramo, da je že med prvimi te stroke v Jugoslaviji. Kakor čujemo, se nameravajo tovarniški prostori povečati, da bodo ustrezali današnjim razmeram in zahtevam. Splošno se je ugotovilo, da je »Petovica« v zadnjem času na jako dobrem glasu po vsi državi.

— **Premiranje živine.** V četrtek dne 3. junija se vrši v Ptuj za sodnijski okraj Ptuj premiranje plemenske živine.

— **Tatvica.** Dne 3. t. m. je bila aretirana vdova M. Korošec iz Krčevine pri Ptuj, ker je neki M. Lešnik pri Sv. Miklavžu, kjer je bila pred dvema letoma uslužbena, pokradla najrazličnejše predmete. Ugotovilo se je, da imenovano zasleduje tudi orožniška postaja Ormož, ker je dne 6. aprila t. l. ukradla Fr. Voglarju v Ključarevhi razne predmete v vrednosti nad 6500 dinarjev. Razveteza ima na vesti še mnogo drugih tatvin, sumi se njo močno, da je dne 13. aprila iz farne cerkve v Slivnici ukradla 2 in pol metra dolga in 1 meter široko fino preprogo, vredno nad 800 dinarjev. To nevarno tatvo so izročili sodišču.

— **Regulacija Save.** Most pri Popovcih pri Ptuj je jako v slabem stanju ter proti nevarnosti, ako v slučaju Drava precej naraste, da bo čez noč zgrnil v valovih. Na raznih krajih se je že pričelo z regulacijo Drave, skrajni čas bi že tudi bil, da se bi tudi v Ptuj takoj storilo.

Zopet zaganeten umor.

Pri Pirničah ustreljena neznanica. — Pri njej so našli 14.400 Din. — Umorjenka — uradnica — Ljubljanka?

V gozdu na senožeti pri Pirničah v občini Vodice sredi trikota Vodice. St. Vid-Smlednik so našli dne 14. t. m. mrtvo neko neznanu žensko. Našel jo je 16letni posestnikov sin Andrej Vihar. Bila je okusno mestno oblečena, stara kakšnih 25 do 30 let, srednje postave in črni las. Na čelu je imela rano s strjeno krvjo. Že na prvi pogled so ljudje konstatirali, da je bila ustreljena. Prvotno so mislili, da je izvršila neznanica samomor. Ko pa niso našli v bližini nobenega orožja in ko so preiskali njeno obleko in dognali, da ji manjka žepna ura in ročna torbica, so razvideli, da ne gre za samomor, marveč da je bil izvršen na njej roparski umor. Po nadaljni preiskavi obleke so našli pod bluzo na prsih 14.400 Din skrbno zaviti v zavoj časopisnega papirja. Zdi se, da je morilec vedel, da ima nesrečnica pri sebi večjo svoto denarja. Ta denar si je hotel prilastiti in je zato izvršil umor. Ker imajo ženske navadno shranjen denar v ročni torbici, ji je vzel torbico, nevedoč, da ima njegova žrtev denar spravljen pod bluzo. Morilec torej ni prišel na svoj račun. Identiteta umorjenke se do sedaj še ni dala dognati. Orožništvo z vso vneto izsledjuje zločinca in nadejati se je, da pride morilec že v kratkem v roke pravice. Vse kaže na to, da je umorjenka Ljubljanka, najbrže uradnica. Kdor bi kaj vedel o umorjenki, naj to sporoči orožniški postaji v Vodicah.

POZOR!

Danes prične Kino Ideal s predvajanjem najzanimivejšega že težko pričakovanega filma

Tajinstvena podmornica

v glavni vlogi s priljubljenim

Eddie Polo

Ta film se predvaja v 3 delih in sicer: I. del od 15. do 18. maja, II. del od 19. do 21. maja in III. del od 22. do 23. maja

3371

„Šmarčnično“ razpoložena mladina.

Maj, zelene livade, pisano cvetje, ptičje petje, rjavi hrošči in to in ono. Vse to je tako lepo, tako bujno in razposajeno, da vleče nemirno človeško srce semintja in da nazadnje res ne veš, kje bi se ustavil in kaj bi lovil, da ne zamudiš teh presnetih majskih noči. Ljubljana ima svoje tradicije in šege in običaje, toda toliko življenja in brstenja že ni bilo kmalu, kakor letos. Po dolgi zimi in deževni pomladi je slednjič vendar posijalo solnce na mlada srca. Sijaj, sijaj solnce... Pa je ljubljanska mladina tako nehalna, da se skriva pred rumenim solncecem in hrepeni samo po nevarni mesečini. Luna sije, klavbo bije, srce seveda tudi, in kdo bi se čudil, da je mati narava vsak večer polna takih reči in zaved, o katerih se ne govori niti v »Dolni šentflorjanski«. Ljubljanska okolica je razdeljena na okraje in podokraj, vsak zase ima svojo posebno zgodovino, svoje šege in navade, pa tudi svoje junake, ki tekmujejo v tem, kdo bolj ustreže pametnemu navodilu »carpe diem«. Tudi mesto samo ne spi, kajti ima posebne javne lokale in ustanove, kjer bi rada mladina izpila iz življenja in prebujene narave vse soka. Kronika je zaspala in ne opravlja svoje funkcije, kakor bi se spodobilo. Cisto je prezrla, da je dobilo naše stolno mesto novo promenadno ulico. Tam pred križanico cerkvice stoji Valvazorjev trg in na tem trgu se gode vsak večer čudovite stvari. V cerkvi so šmarčne, pobozno ljudstvo povzdiguje duha k Bremeždnici, v kotičkih in bolj v ozadju je to povzdigovalje usmerjeno drugam, zunaj pred cerkvijo pa vlada rajsko šmarčnično razpoloženje. Tu je promenada in dirinda, kakršnega ne vidi kmalu človeško oko. Nadebudna mladina, večina v tisti usodni starosti, ko začne pesnikovati in sanjati o mesečini, hodi po trgu, strelja z očmi, vzdihuje, ogleduje in hvali Boga in dobro katoliško cerkev, da prireja vsako leto šmarčne. Če bi ne bilo šmarcni, bi ne bilo promenade, ne bilo bi žarkih pogledov in burnih srčnih utripov, ne bilo bi vsega tega, kar mladina tako ljubi in spoštuje. In šmarčnično razpoloženje je od dne do dne lepše. Tivolski park je izgubil svojo privlačnost, zdaj je v modi Valvazorjev trg. Tu brsti in kipi pomladno življenje, tu se vnaajo mlada srca in žare nedolžne oči, ki pa so seveda v nevarnosti, da izgube svoj sijaj, kajti Bremeždnica je samo v cerkvi, zunaj pa sije luna in poje črni kos. Drugače pa je zadeva pač mikavna, samo če bi ne bilo tako čudnega kontrasta. Zvonovi svone in vabijo vsak dan k službi božji, s prižnic se razlega neprestano božje besede, mati-katoliška cerkev vedno bolj skrbi za svoje otročice, mladina je pa vsak večer bolj »šmarčnično« razpoložena. In mi prav, da nosi to razpoloženje samo pred križanico cerkev. Tudi druge cerkve imajo okoli sebe dovolj prostora.

— **Čalovčina** — kina železno vino, najboljše sredstvo proti »sakovrnosti«, boleznim v želodcu in najboljše okrepčevalno sredstvo pri rekonvalescenci. Dobiva se v vsaki lekarni.

Razbojnik Čaruga pred sodiščem.

Is Osljeka javljajo 15. tm. o procesu proti razbojniku Čarugi. Včerajšnja razprava proti razbojniku Čarugi se je pričela ob 9. dopol. Galerija sodne dvorane je napolnjena do zadnjega kotička. Prevladuje elegantni svet oslješke plutokracije. Na dopoldanski razpravi je bilo med obitvostvom opaziti tudi Čaruginega očeta, ki je prišel iz svojega rojstnega sela, da vidi, kako se sin zagovarja. Na očeta je razprava silno delovala. Ko je v dvorani slišal pomenek o Čarugi in ko je nekdo izrekel: »Zanj ni drugega kot vrvi!«, je oče na tihem zapustil dvorano ter je branitelju Čaruge pripomnil: »Vidim, da zanj ni rešitve!« Med kmeti, ki prihajajo pred sodišče, da bi videli, kako Čaruga nastopa, vladajo velike simpatije za razbojnika in kmetje ga nazivljejo: »Siro-mak — Jovo.« Čaruga je sedaj v resnici zelo duševno izmučen in ne nastopa več kot samozavesten poglavar hajduške družbe, temveč skuša vse svoje zločine omiliti.

Včeraj tretji dan nadaljevalo zasliševanje Čaruge. Na vrsto je prišel roparski napad na bogatega cigana Ivana Scheina iz Poreča. Čaruga je sam pripovedoval, kako je izvedel ta napad na cigana. Rekel je:

»V hiši Gjure Radivojevića smo 29. oktobra 1920 sklenili, da se pismeno obvezujemo, da bomo začeli izvajati »legalni« član-društva »Kola gorskih ptičev« razbojništva. Sklenili smo najprej ropati bogatega cigana Scheina iz Poreča, za katerega dotlej nisem znal. Po daljšem razgovoru smo odšli pred hišo. Vstopil sem v hišo in pozval cigane, da se udajo. Ko je bil v hiši, so začeli njegovi tovariši na vse sile streljati. In iz petih žil sem jim kričal, naj ustavijo ogenj! Zabadava! Od strelcov, od-danih od zunaj, je padel cigan Schein mrtev na tla. Pri Stefanu Scheinu so dobili 16.000 K in pri Toši Scheinu 8000 K. Pienili so še dalje in pobrali, kar je bilo kaj vrednega. Dokler so razbojniki po ciganih v hiši plenili, so morali vsi cigani in ciganke ležati na tleh u. Pien so si potem razdelili in vsak je dobil po 800 K.

Predsednik je na to pripomnil, da je Čaruga v preiskavi priznal, da je sam prvi streljal.

Čaruga: »Sem priznal, toda nisem streljal.«

Čaruga je tudi odločno skušal zavrniti očitanje, da je on sam po izpovedbi tovaršev organiziral ta roparski napad.

Ko je predsednik pripomnil, da je Čaruga s silo vzel ženi Scheina Toše 16.000 K, je odgovoril:

»Nisem ji vzel! Sama mi jih je dala!«

Predsednik: Naravno, ko ste jo hoteli ubiti!

Čaruga: »Nismo. Prišel sem do vrat ter dejal: »Bre! Ne boj se! Samo daj pare!«

Čaruga dalje pravi, da mu žena ni dala samo en, temveč celo dva cekina.

Predsednik nato: »Kdo je vodil to podjetje?«

Čaruga: »Oni so hoteli izvesti po svojem načrtu in načinu tako, da vse poblije. Tedaj sem jaz prišel k njim. Če bi bili prišli oni v hišo, onda bi vse pobili. Šel sem v hišo samo za to, da jih niso pobili.«

Predsednik: »Vsi pravijo, da je bil ta zločin izvršen po vašem načrtu.«

Čaruga: »Slavno sodišče! Kako da bi jaz napravil, konsem nikdar vedel za te cigane.«

Po tem roparskem napadu se je družba razšla na vse strani Slavonije in predsednik je k temu pripomnil:

»Ko je družba razpadla, ste takoj nato novo ustanovili!«

Čaruga: Ni res. Vedel sem, da je Vid Predragović ustanovil družbo in stopil sem v njo.

Predsednik: »Kaj ne, zato, da jo razšene!«

Čaruga: »Po vsem točno. Da, da, da, jih razšene!« (Smeh!)

NAPAD V ŠUMI VUČJAK.

Predsednik je za tem obravnaval roparski napad v šumi Vučjak na podjetje »Slavke«. Predsednik je prečital razne zapiske, ki ugotavljajo, da je Čaruga večkrat menjal obleko kakor kak Sven-gal!

Predsednik: »Kaj vam je znano o tem napadu?«

Čaruga: »Slavni sude! O tem ne vem ničesar!«

Predsednik dalje: »Morali ste imeti bogato garderobo!«

Čaruga: »Toliko, da bi lahko napolnil ves vagon!«

Turistika in sport.

— **Turistiški klub »Skala«** priredi v nedeljo dne 18. t. m. izlet na Golico. Ker je flora baš sedaj v najbujnejšem razvoju, se priporoča se priložnosti ne zamuditi. Vožnja polovična. Odhod s prvimi turistovskim vlakom.

— **Klub kolezarjev in motociklistov** Ilirija v Ljubljani priredi svojo običajno otvoritveno dirko v nedeljo, 18. tm. na progi Zg. Šiška—Št. Vid. Začetek točno ob 15. popoldne. Start in cilj pri km 2. Po prijavih došli iz Maribora, Celja, Ježice in Šostanja se nam obeta vro sanjiva borba, ker so se k dirki prijavili naši stari, ljubljanskemu občinstvu dobro znani dirkači kakor: Ogrin, Reboli, Šikovič, Nardina, Šolar, Goites, Škrjajnar, Bar itd., ki bodo v ostrem boju za prvenstvo nadli občinstvu res športni užitak. Naj nihče ne zamudi te lepe prilike, da si ogleda to dirko. Dirka bo pa tudi za to zanimiva, ker se že to pokaže, kateri izmed slovenskih dirkačev bo najbolj sposoben zastopati Jugoslavijo na kolearskem polju na letošnji Olimpijadi v Parizu. Naknadne prijave dirkačev proti dvojni prijavi prejema do sobote opoldne g. Fran Ogrin, Gospodarska c. 14. Na pomnejše dolije prijave se ne osira. Od-bor.

Čitali so se razni zapisniki o tem slučaju. Čaruga je med tem časom sedel ter se oziral na galerijo proti elegantnim damam in gospodinjam. Dviglji je svoje težke okove ter jih kazal ženam. Predsednik ga je resno opomnil:

»Čaruga! Tu ni kraj za koke-tiranje!«

Predsednik je čital zapisnik, kako je Čaruga hrabil razbojnika Mihajlovića: »Ne boj se, bre, jaz delam v sporazumu z žandarmi in ministrstvom.« Na zadevno pripombo je Čaruga odvrnil:

»Nisem imel nobenega spora z ministri!«

Predsednik je nato opisoval, kako je bil izvršen napad na podjetje Slaveks. Med drugim pravi, da je Čaruga položil na tračnice kos železa, da bi motor šumske železnice skočil s tira.

Čaruga ves vnet in odločno: »S takim železom se ne more motor vreti a tira!«

Predsednik: »Torej veste, da se z železom ne more vreti motorja s tira. Sedaj ste se vjeli. Priče vele, da ste baš vi na tih navali velik kamen.«

Čaruga ježno: »Nič ne vem. Kamna nisem zvalil na tih.«

Predsednik: »O tam bodo povedale priče, ki pridejo na vrsto.«

Čaruga: »Naj le pridejo!«

Predsednik mu je nato prečital razne izpovedbe, ki ga opisujejo, kakšen je bil tedaj Čaruga pri neapadu. Čaruga je k temu pripomnil:

»Tam ni bilo Čaruge, bilo pa je več Čarug!«

Ker so ženske na galeriji vedno koke-tirale s Čarugo, je končno ukazal predsednik izprazniti galerijo, kjer je ostal edino žandarm.

Dne 21. septembra 1921. je orožniška patrulja v Podravski Moslavini zvedela, da se Čaruga nahaja v neki samotni gostilni. Okoli polnoči so orožniki obkolili gostilno. Čaruga je nanje streljal ter ubil orožnika Širolo. Čaruga opusuje ta slučaj takole:

Kritično noč sem prišel v gostilno ter se gostinčarju predstavil: Jaz sem Čaruga! Naročil am deset steklenic piva. Vsi smo bili oblečeni po vojaško ter oboroženi s samokresi in puškami. Kmalu je nekdo potkal na vrata. Gostinčar je pogledal, kdo je in potem dejal, da ni nobenega. Kmalu nato pa je prišel v sobo orožnik ter zavpil: »Kakšni so to ljudje? Čaruga mu je odgovoril: »Sedite in bodeite videti!« Orožnik je segel z roko v žep, a jaz sem mu vzel revolver, oddal dva strela v svetliko in kmalu se je začela borba. Streljali so od vseh strani. Čaruga taji tudi ta čin, da bi bil umoril orožnika.

S tem slučajem je bila dopoldanska razprava zaključena. Kakor že uvodoma omenjeno, je na današnji razpravi prišel tudi oče Čarugin. Od očeta, ki je prišel v Osljek na poziv braniteljev, je sin — razbojnik prosti denarne pomoči, ker so mu viri pošli za boljše hrano. Oče je star in težko bolan, kljub temu je hotel videti svojega sina. O sinu je potem kratko dejal: »Naj gre k vragu! Naj me pusti na miru!« Ko je oče stal med poslušalci, je nekdo vzklikal: »Ta (Čaruga) bo okusil konopeč!« Ta vzklík je na starca tako vplival, da mu je prišlo slabo in so ga morali sodni slugi odpeljati iz dvorane.

Popoldanska razprava je obravnavala 12. slučaj. Razbojnika Matota in Predragović nista bila složna in ob neki priliki je Matota streljal na Predragovića. Za tem je pobegnil. Čaruga ga je obsodil na smrt na vešalih. Čaruga je zanimal za bivališče Matota ter ga našel v neki koči pri selu Kraškovič. Zaslišal ga je ter ga obsodil na smrt. Ustrelil ga je dvakrat v glavo. Na razpravi je Čaruga zanikal, da bi on ustrelil Matota. Trdil, da je o umoru samo čul pripovedovati.

Predsednik: »V preiskavi in pred orožniški ste priznali, da ste ga ustrelili!«

Čaruga: »Ker sem se bal, da dobim batine od orožnikov.«

Predsednik: »Čemu ste pa priznali pred sodiščem?«

Čaruga: »Pa nisem vedel, kako je treba govoriti pred sodiščem.« Še nikoli nisem bil pred sodiščem.

Nato je prišel na vrsto 13. slučaj. Dne 20. julija je poslal upravitelju posestva Kri-vača,

Gospodarstvo. POMORSKI PROMET V TRSTU.

Iz poročila češkoslovaškega generalnega konzulata v Trstu o prometu preko tržaškega pristanišča posnemamo tole:

Silen narast tržaškega pomorskega prevoza, ki je nastal tekom lanskega leta, se je enako nadaljeval tudi v letošnjih prvih dveh mesecih in statistika pomorskega prevoza za januar in februar tekočega leta izkazuje proti lanskemu letu zvišanje za celih 87%. Morskega prevoza v januarju letos je bilo 2.698.036, lani 1.472.593; uvozilo se je v Trst v februarju po morju 1.504.116, lani 755.827; izvozilo se je iz Trsta v februarju 807.644, lani 455.636. Celotni morski prevoz v dobri januar-februar pa znaša torej 5.009.796, lani 2.684.056. Povišek znaša torej 2.325.740. Uvozilo se je v Trst v glavnem: oglje, bombaž, fosfati, oljna semena, moka, železne rude, kava, mineralno olje, špeh, pšenica, juta, vino, tobak, sol, kože itd. To blago je prišlo iz naslednjih držav: Anglija, Britska, Indija, Zedinjene države, Italija, severnoafriške francoske kolonije, Grška, Rusija, Brazilija, Francija, Argentina, Holandska, Turška, Egipt itd. Izvozilo se je iz Trsta po morju v glavnem: sladkor, drva, ječmen, hmelj, papir, steklo, celuloza, moka, kava, pivo, različni železni izdelki, porcelan, vžigalice itd., in sicer v najrazličnejše države.

LJUDSKO PREMOŽENJE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

Vidno premoženje Zedinjenih držav, to je njena imobilna in mobilna lastnina, cenjeno po sedanji valuti, je znašalo koncem 1922. po uradnih računih 320,8 milijard dolarjev. To pomeni, površno pregledano, skupni narastek 72% napram letu 1912., v katerem se je narodno premoženje cenilo na 186,3 milijarde dolarjev. Povišek je pa naravno v veliki meri samo posledica padle denarne vrednosti. Ako navedemo indeks cen v veletrgovini kot redukcijski faktor, se pokaže, da je ljudsko premoženje »realiter« narastlo samo za približno 12% od 1912. Ker se je v zadnjem desetletju tudi prebivalstvo Zedinjenih držav znatno povečalo, je tako kvota za osebo narodnega premoženja celo nominalno narastla mnogo manj kakor skupna svota, namreč od 1950 dolarjev leta 1912 na 2918 dolarjev l. 1922 ali za 49%. To povišanje stoji pod draginskih indeksom. Po sedanji nakupni vrednosti dolarja je danes povprečni Američan celo ubožnejši kakor je bil tik pred vojno. V prejšnjih osmih letih, to je od 1904 do 1912 se je ljudsko premoženje nominalno od 107 na 187 milijard dolarjev dvignilo, torej za polnih 75%. Čeprav so cene takrat le malo rasle. Realni dobiček na blagostanju za deželo kot celoto je bil torej v onih 8 letih neprimerno večji, kakor pa v naslednjem desetletju. Svetovna vojna je torej, kakor kažejo take cenitve, zadela tudi Zedinjene države, katerih sicer ni kakor Evropo izročila ubožnjava, toda prav znatno je vstavila tempo razvoja.

—g Mednarodni urad dela v Ženevi je izdal v slovenskem jeziku brošuro z naslovom »Mednarodna organizacija dela in njeno poslovanje. (15 str., Beograd 1923), ki nas na kratko, a točno seznanja s postankom te organizacije in njenim delovanjem, kakor tudi z delavsko zakonodajo v splošnem.

—g Novosadska blagovna borza 14. maja. Na produktih borzi notirajo: Rž 75-76 kg, 2-3% defektna, dupl. kasa, ponudba 360, ječmen baški 64-65 kg, ponudba 300, koruza baška, prompt, dupl. kasa 225-231,50, sremeska prompt dupl. kasa 230, moka 485, 2-4 425, 5-6 435. Tendence malo. Skupni promet 63 vag. od tega 56 vag. koruze.

—g II. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov doma in drugod. Zalec SHS, dne 15. maja. V minuli poročilni dobi je sedem dni deževalo in je povprečna zjutrajna temperatura znašala le 7° R. kar se mora označiti kot razvoj rastline neugoden; vidljiv temu se pa v zgodaj obrezanih in skrbno negovanih nasadih najdejo že do 2 metra dolgi in krepki poganjki. Sedaj se pečajo hmeljarji s prirezovanjem trt, z okopavanjem in trebljenjem hmeljskih vrst. S hmeljem zasajena ploskev se je povečala za 25 do 30%. Zaloge hmelja se nahajajo le še v rokah trgovcev. — Društveno vodstvo.

—g Efektivna borza v Novem Sadu. Ministrstvo trgovine in industrije je dovolilo otvoritev efektne borze v Novem Sadu, ki se odpre v najkrajšem času. Borza bo imela svoje prostore v posloppu blagovne borze.

—g Prodaja potrebščin za električno razsvetljavo. Glavna carinarnica v Ljubljani prodaja 15. maja t. ob 10. dopoldne v svojem magacinu »A« potrebščine za električno razsvetljavo. Oglas je v trgovski zbornici v Ljubljani na ogled.

—g Dobava olja. Ješčevine, jelovih hlobov, sodov, papirnatih vrečk in copat. Pri smodnišnici v Kamniku se bo vršila dne 3. junija t. l. ofertna licitacija glede dobave olja, ješčevine, jelovih hlobov, papirnatih vrečk in copat. Predmetni oglas s vzorcem papirnatih vrečk je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na pogled.

Najnovejša poročila.

POLITIČNI POLOŽAJ.

Burna seja radikalnega kluba. — Nastas Petrović izgnan iz kluba.

— Beograd, 15. maja. (Izv. Ob 12.15.) Danes dopoldne je bil v avdienci na dvoru samo Ljuba Jovanović, V. klubskih prostorih v narodni skupščini je bila danes dopoldne važna, mestoma burna seja radikalnega kluba. Radikalni poslanci so se zbrali v velikem številu, da razmotrivajo razvoj najnovejših političnih dogodkov. Prisotni so bili vsi ministri in sam ministrski predsednik Nikola Pašić je ob 11. dopoldne prišel v klub. Seja je trajala samo od 11. do 12. dopoldne do 12. Proti koncu se je nastalo veliko razburjenje. Ministrski predsednik Pašić je podal kratko poročilo o krizi. Posl. Nastas Petrović, ki vodi kampanjo proti Pašiću, je zahteval besedo. Vstali so vsi radikalni poslanci ter odločno protestirali, da bi govoril Petrović. — Čuli so se vzklili ogorčenja: »Nima besede, izdajica! Kršil je strankino disciplino! Nekateri poslanci so nato zahtevali, da se mora Nastas Petrović takoj odstraniti iz kluba. Vznemirjenje se je končno poleгло, ozirom na ta incident je bilo končno sklenjeno, da se za jutri ali prihodnje dneve skliče plenarna seja radikalnega kluba, ki ima razmotrivati politični položaj in način, kako se naj reši vladina kriza, oziroma kakšna bo nadaljnja taktika radikalnega kluba.

Za seja radikalnega kluba je danes v parlamentu vladalo neobičajno veliko zanimanje. Davidovičevi demokrati so bili v svojem klubu ves čas zbrani ter so čakali na sklepe radikalov. Ob enem je Davidovičev klub konferiral o situaciji.

SIJAJEN KONCERT THIERY-BETETTO.

— Trst, 15. maja. (Izv.) Po poročilu iz Gorice je bil snovi v gledališki dvorani v ulici Petrarca (Trgovski dom) koncert Thiery-Betetto, ki je imel sijajen uspeh. Današnji »Piccolo della sera« piše o koncertu zelo pohvalno in pravi med drugim, da je ga. Thiery-Kavčnikova, sijajna sopranistka ljubljanske opere, obdarjena z izrednimi glasovnimi sredstvi, o Betettu pravi poročilo, da ima jak, doneč glas. Koncert je posetilo italijansko in slovensko občinstvo Gorice. Priznanje zasluži tudi glasbeni virtuozi g Srečko Kumar, ki se je izkazal kot zelo spreten spremljevalec.

DR. BENEŠ V TRSTU.

— Trst, 15. maja. (Izv.) Danes kmalu po polnoči je prispel po transalpinski progi čez Gorico v Trst zunanji minister dr. Beneš. Na kolodvoru je ministru pozdravil tukajšnji češkoslovaški generalni konzul Machaty. Ob 0.51 se je dr. Beneš z direktnim rimskim ekspresom odpeljal proti Rimu, kamor dospe danes popoldne.

MISIJA POSLANIKA BALUGDŽIČA.

— Beograd, 15. maja. (Izv.) Poslanik Živojin Balugdžić je danes ob 10. dopoldne posetil ministrskega predsednika Nikolo Pašića ter je njemu poročal do 11. dopoldne o zunanji politični situaciji v Nemčiji, o nemških volitvah in o vseh našo državo zadevajajočih vprašanjih, ki so skupna nam in Nemčiji, osobito o reparacijskem problemu. Popoldne poda Živojin Balugdžić daljšo izjavo domačemu tisku. V parlamentarnih krogih se še vedno trdovratno vzdržuje vesti, da Balugdžić tudi po da kroni svoje mnenje o notranji situaciji. Sedaj opoldne je bila v parlamentu razširjena govorica, da je Balugdžić obširno konferiral s Pašićem o notranjem položaju.

ANCONA POSTANE VAŽNO VOJAŠKO OPIRALIŠČE.

— Rim, 15. maja. (Izv.) Iz Brindisija je včeraj prispela v Ancono mešana komisija za obrambo države, ki je organ vojnega ministrstva. V komisiji so: senator Scialoja, admiral Giovanni in Giambarelli, generali Ricci, Barberis in Nicoletti, kakor tudi več vojaških in mornariških oficirjev strokovnjakov. Komisija ima nalogo proučiti razmere za ustanovitev armadnega zbora v Anconi, pod katerega kompetenco bodo spadali tudi vsi »osvojeni kraji Dalmacije«.

PRIHOD ABESINSKEGA PRESTOLONASLEDNIKA NA FRANCOSKO.

— Marseille, 15. maja. (Izv.) Abesinski prestolonaslednik Raz Tafari s soprogo in mnogostevilnim spremstvom je včeraj prispel v Marseille ter nato nadaljeval po svečanem sprejemu pot v Pariz, kamor prispe danes. Prestolonasledniku so v Marseillu priredili svečan sprejem s predpisanimi vojaškimi častmi.

Borzna poročila.

Zagrebska borza.

Dne 15. maja. — Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 14,35—14,45, Pariz 48,70—48,90, London 353,50—356,50, Dunaj 0,11375—0,11575, Milan 350,90—362,90, Praga 238—241, Newyork 80,80—81,80. — Valute: dolar 79,75—80,75, lira 356—359. Efektov danes nismo prejeli.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih, 15. maja. Današnja borza. Beograd 7—11, Praga 16,54 denar, Newyork 56,50 bl, London 24,66 bl, Pariz 33,45 bl, Milan 25,10 den, Pariz 1,32 den, Amsterdam 210,60 den, Dunaj 0,00795 bl.

— Trst, 15. maja. Predborza: Beograd, 27,67—27,72, London 98,28—98,45, Pariz 133, Newyork 22,40—22,50, Curih 400—403, Praga 66,10—66,50, Munaj 0,0318—0,0320.

— Dunaj, 14. maja. Devize: Beograd 871—875, London 310,800—311,800, Milan 3174—3186, Newyork 70,935—71,185, Pariz 4192—4208, Praga 2078—2097, Curih 12,575—12,625. Valute: dinar 869—875, dolar 70,460—70,860, lira 3170—3190, češka krona 2074—2090.

To in ono.

INŽENJER DOBRIVOJ BOŽIČ.

G. Dobrivoj Božič, privatni inženir iz Kraljeva (Šumadija) je patentiral svoj izum kočnice (bremz), s katerimi se da ustaviti hkratu cel vlak in je tako mogoče preprečiti železniške nesreče, že leta 1917 v Nemčiji, potem v naši državi, nadalje v Ameriki, Angliji, Franciji in prijavil je svoj patent tudi v drugih državah. Celi teden so se vršile z Božičevimi kočnicami poskusi na progi Lič-Sušak, kakor smo pred dnevi poročali. Delegatje osmih držav so bili navzoči in sicer iz Francije, Nemčije, Češkoslovaške, Rumunske, Bolgarske, Italije, Madžarske in Avstrije. Našo državo so zastopali inženirji: Majcen, Vrbanič in Bruckner. Božič je imel na razpolaganje posebne vagonce, kateri so opremljeni z njegovimi kočnicami. Poskusi so pokazali najboljšie rezultate. Tako se je u. pr. vlak s 138 osmi (skupno z lokomotivo 160) na padcu 25 pro mille s tovorom 1680 ton in brzino 27 km na uro takoj ustavil, samo nekoliko se je še pomaknil naprej. Kočnice so brez prestopka delovale eno uro in pol.

Prisotni delegati so se izrekli o Božičevih kočnicah povsem povoljno in predložili posebno poročilo podkomisiji mednarodne železniške unije. Pri nas v Jugoslaviji se uvaža Božičev izum na vseh železnicah in so novi vagoni, katere dobivamo iz Nemčije na račun reparacij, opremljeni s takimi kočnicami. Komisija se je razšla. Inženirju Božiču moramo le čestitati na njegovem izumu ki bo v bodoče sigurno preprečal nesreče po železnicah, ki so zahtevale doslej toliko človeških žrtve.

BOJ PROTI BACILOM POTOM INHALACIJE.

Novo sredstvo proti tuberkulozi. Iz Berlina poročajo, da je vodja neke žamošnje klinike dr. Dahmer iznašel novo sredstvo proti pljučnim boleznim. S »Plasmolysinom«, kakor se sredstvo imenuje, je dosegel naravnost presenetljive rezultate in je par sto oseb rešil življenj. Dr. Dahmer, ki je sedaj star okoli 60 let, je o tem sredstvu podal nekemu dunajskemu zdravniku sledeča poročila: Sredstvo, ki sem

ga iznašel, je usposobljeno, da po svoji sestavi povzroči praveč preokret v zdravljenu pljučne in vratne tuberkuloze. Ta metoda obstoji v inhaliranju dveh sredstev, od katerih ima vsako posebej svoj vpliv. Prvo vpliva na mišičevje zračnih cev in teh najmanjših razstav, razstopi gnoj in razlaja voskasto, bacile obdajajočo lupino. Inhaliranje prvega sredstva trajaja par dni, nakar se uporabi drugo sredstvo. Plasmolysin II. To sredstvo ne deluje samo antiseptično-kemoterapevsko, to se pravi, da ne škoduje zdravim telesnim delom, temveč doseže tudi cilji, da katalitično vzbujajo odporne snovi, ki se zbirajo v vsaki celici in na ta način aktivno imunizirajo vpliva. Preparat vsebuje namreč radioaktivne snovi, ki življenjski razvoj in pljuščnih cevah pospešujejo in sicer v toliki meri, da postane vpliv bacilov in strupenih snovi (toxiini) neškodljiv. Preparat pa vsebuje tudi druge snovi, ki vplivajo na bacil sam, in prodre skozi že od prvega sredstva zrahljano voskasto lupino ter bacil usmrti. Dosedanji eksperimenti sanitetnega svetnika dr. Dahmerja so imeli presenetljiv vpliv. Celu v najbolj obupnih slučajih z obojestransko tvorbo kavem, je uspelo eksperimentalne procese spremeniti v produktivne, kar je končno cilj vsakega obravnavanja tuberkuloze. Z inhaliranjem Plasmolysina je spojena tudi fizikalna terapija, kateri se mora bolnik podvreči. Novo sredstvo bo vsakor v uporablivo orozje v boju proti strahoviti ljudski bolezni.

MODERNA TURKINJA.

Pierre Loti bi se danes čudil emancipaciji Turkije, za katero je on v svojih spisih sicer mnogo prispeval. O haremih in podobnih rečeh se v Carigradu ne govori več. Pa je še mnogo turških žena stare dobe, zlasti tam na anatolskem bregu, ki se branijo vsake novotarije. Nakupovat hodi jo v štambske baze in se ogibljuje elegantnih trgovin v Perli. Ob Bosporu se solnčijo v dolgih vrstah in gledajo neprestano na morje, kjer se igrajo modri valovi. Tu imajo priliko, da občudujejo svileni čaršaf, t. i. goreno obleko Turkije. Vse barve so zastopane, temnorjava najbolj. Lahko se reče, da teče ob Bosporu črta

Kino „Ljubljanski dvor“.

Danes 15., 16. in 17.
Velik film iz milijarderskih krogov

„Peta ulica“

(Fifth avenue)

Moderna elegantna drama v 6 dejanjih. — V glavni vlogi priljubljena krasotica

LUCIE DORAINÉ.

Najnovejše toalete!

Razkošna režija!

Predstave ob 3., pol 5., četrt na 8. in 9. uri.

med staro in novo generacijo turških žen. Na evropskem bregu je že zdavnaj navada, da mlade »hamume« zjutraj z rjavo usnjato lopo pod pazduho hite v evropske šole. Iz teh šol so izšle že številne turške probujevalke, med njimi je najbolj znana pisateljica Halide Hanum, Carigrad ima tudi že prvo turško doktorico, ki se imenuje dr. Safiye Hanum. Emancipacija se je pričela z naglimi koraki, odkar se je poročil Mustafa Kemal in je bila fotografija njegove žene, jahajoče na konju izložena po raznih trgovinah ob strani njenega slovečega soproga. To je vplivalo odločno na žensko modo. Čaršaf izgine kmalu. Tudi pajčolana na obrazu ni več. Glavo Turkije krasi pišani šal, kakor ga nosijo tudi Rusinje. In — čudi se čestita čitateljica! — celo klobuk je danes dovoljen. Ko so prikorakale čete Mustafa Kemala, se je opazilo ženskega oficirja. V raznih turških trgovinah že naletiš na ženske prodajalke, kasirke, kontrolistice. Nastopajo že tudi v gledališču, na katero so si upale do zadnjega časa samo Armenke. Danes le videti lepo turško ženo povsodi, kjer je prilika, da se je obdružuje, tako v trgovinah, v ložah kinematografov, na koncertih, plesih itd. Turkinja se ne oblači nikdar preveč kričeče, marv ljubli plemenito priprostost, temne polne barve. Posebno gojijo Turkije svoje lepe roke. Simlikajo in pudrajo se spretno in brez pretiravanja. Parfimirajo pa se preveč. Iz Angore je prišel pred kratkim ukaz, da mora vsaka žena, predno se poroči, preiskati zdravnik. Ogorčenje in protesti. Sledi izprememba zakona, da si žena lahko izvoli zdravnik in da se ima preiskava omejit na »vidne dele«. Po izvršeni preiskavi žigosa prefektura turško dekle na ram. Novi protest. Po Carigradu se govori, da ni daleč čas, ko pridejo Turkije tudi v parlament in takrat njihovo masčevanje nad effendimi gotovo ne izostane.

SENZACIJALNE OBSDOBE V AMERIKI.

Newyorški časopisi se obširno bavijo s smrtno obsodbo šestih Italijanov, ki je napravila v javnosti skrajno mučen vtis. Pred tremi leti je bil v lestu Amite v Louisiana izvršen v neko banko vlom, pri čemur je lopove zasledil neki gostilničar, po imenu Calmes. Calmesa so vlonilci ustrelili. Policija je s pomočjo policijskih psov zločince, katerih je bilo šest, izsledila. Preiskava je dognala, da je bil Calmes zadržan samo od ene kroglice v glavo. Tri leta dolgo se je trudil preiskovalni sodnik izvit iz obtožencev, kdo izmed njih je ustrelil Calmesa, toda vseh šest zločincev je molčalo kot grob. Na veliki petek je Italijan Leona priznal spovedniku, da je ustrelil gostilničarja in je končno na patrovo pripravljanje tudi javno priznal svoj zločin. Navzlic priznanju pa je guverner države Louisiana potrdil smrtno obsodbo vseh šestih zaprtih Italijanov. Usmrtnitev Italijanov je povzročila senzacionalne dogodke. Dvorišče, kjer so bila postavljena vešala, je moral zastražiti močan oddelk milice, da je zadržal široke mase ljudstva, ki je hotelo navali na poslopje. Med potjo si je eden obsojencev porinil nož v srce, dva druga pa so moral nesti pod vešala. Celu krvnik se je uprl temu grozodejstvu. Navzlic temu je bilo vseh šest obsojencev obešenih. Slučaj je povzročil v Zedinjenih državah ogromno senzacijo in ogorčenje.

DVAKRAT NA SMRT OBDOJENI BANDIT.

V kraju Oise v Franciji je bil pred dnevi v drugi obsojen na smrt glasoviti bandit Leclercque. Leta 1917 je bil Leclercque uslužben kot vrtar pri neki bogati vdovi, katero je skušal umoriti in oropati. Poskus sam se mu je ponsrečil in zločinec je bil prijet. Pobegnil je po par mesečnem bivanju iz zaporu, dokler ga ni spoznal neki stražnik in ga skušal prijeti. Leclercque je orožnika sunil z nožem in je zopet pobegnil. Deset mesecev kasneje ga je zasledil pri vltomu v svoje stanovanje polkovnik Coerret, na katerega je bandit oddal dva strela in je starega vojaka težko ranil. Dva dni pozneje so ga prijeli orožniki v Moulcentu. Tudi topot je uspelo zločincu, da je pobegnil. Med eskortiranjem je udaril spremljajočega policijskega uradnika z železno palico po glavi in ga ubil. Še istega dne pa je strahovitega robarja prijel po ročnik Courtrode. Leclercque je prišel pred poroto v Orni in je bil obsojen na doživljenjsko ječo na galeri. Druga instanca je zločinka pomilostila na 20-letno ječo. Vsekar pa se je nanašala obsodba samo na zločine, ki jih je izvršil bandit v okraju Orne. Po obsodbi je bil oddan sodišču v Chartu, kjer se je imel zagovarjati radi zloči-

nov, storjenih v tem okrožju. Porotniki so potrdili vprašanje glede krivde Leclercqua, vendar je pri izreku krivde nastala pogrška, ker so porotniki odgovarjali na običajna vprašanja »Da, enoglasno«, mesto »da, ze večino«. Radi te pogrške je višja Instanca sodbo razveljavila. Zločinec, ki se je na ta način izmuzal pred vešali, je sedaj spremenil svojo taktiko. Skušal je dokazati, da je postal samo žrtev nesrečnega dogodka in ni imel namena svoje gospodinjne umoriti. Držal je slučajno v roki nož, na katerega se je vdovci, ki je slabo videla, slučajno nataknila. Orožnika ni hotel ustreliti in se je samokres po nesreči sprožil. Končno, ko je videl, da iz te muke ne bo krluha, je markiral slabomnogo: na vprašanja je dajal brezmislne odgovore in je miral nerazložne besede predse. Po slijnem govoru državnega pravdnika Beyloja je bil v drugi obsojen na smrt.

Društvene vesti.

— Javno predavanje priredi v nedeljo dne 18. maja »Društvo slušateljev filozofske fakultete« v veliki dvorani univerze. Začetek ob desetih dopoldne. Tema: O racionalizmu. Referira Stane Melihar.

— Narodnega ženskega Saveza glavna skupščina se bo vršila v Sarajevu v dneh 1. 2. in 3. junija t. l. Prvi dan bo otvoritev skupščine in pozdravni govori, poročila tajnice, poročila sekcij, poročila blaginjskark in poročila nadzorstvenega odbora. Za časa skupščine bo vsak večer po eno predavanje, in sicer bo predavala ena Srbkinja, ena Hrvatka in ena Slovenka.

— Jadranska straža. Člani in prijatelji društva Straže se vabijo k udeležbi I. občnega zbora, ki se vrši v soboto 17. tm. ob 20. zvečer v srebrni dvorani hotela Union. Po občnem zboru prijateljski sestanek z delegati zunanjih podružnic. Znaki Jadranske Straže se dobe pri društvu Turjaški trg 3/II.

— J. A. D. »Triglav« poziva vse svoje člane na običeren sestanek, ki se vrši v četrtek 15. maja 1924 ob 8. pri Novem svetu. Na dnevnem redu je razgovor o pomenu, delu in ciljih reprezentance.

— Or. Ju. Na. v šiški naznanja svojem članstvu, da se vrše vsako soboto ob 20. redni članski sestanki in prostorih gospoda Križa v šiški v svrhu medsebojnega spoznavanja in skupnega delovanja. Dolžnost vsakega organiziranega člana je, da se udeleži teh sestankov. Vsi člani, ki se mislijo udeležiti svečanega razvija prapora dne 1. junija t. l. v Trbovljah naj se prijavijo v soboto dne 17. tm. na članskem sestanku. Zdravo! Mestni odbor Or-Ju-Na, v šiški.

Drobiž.

* Gospa I. Nolan. Edina žena v poslanski zbornici v Washingtonu je gospa Nolanova, ki zastopa Kalifornijo. — Zelo skromna je in v Washingtonu si sama pripravlja vsak dan svojo hrano in zajtrk, kosilo in večerjo. Zdrava je in debela in vsi jo imajo radi, ker se vidi, da jej ni poslanska čast prav nič zmedla glave.

* »Doktor piva.« Visoka šola za kmetijstvo in pivovarstvo v Weihenstephanu na Bavarskem je dobila pravico, da sme podeljevati čast »doktorja kmetijstva«. Tako je ta šola postavljena na enako stališče z drugimi kmetijskimi visokimi šolami in pivo visoko spoštujejo Bavarci ter težko pričakujejo prvega »doktorja piva«.

* Statistika. »London Opinion« poroča, da je bilo lanske leto v eni sami angleški provinci 22 porok med moškimi in ženskami v starosti 15 let. Tri mlade žene so se vdovele, ena pa je ločena. V mestu Largetowd se je poročilo 12 petnajstletnih deklet. Neki 17letni fant je poročil gospo, ki je stara 79 let. V Londonu je bilo okoli 20 porok med ne še 20letnimi dekleti in možmi, stari okoli 70 let. V Londonu je 16 stoletnikov, in sicer 10 žensk in 6 moških.

* Nov važen izum. Ravnatelj ameriškega državnega rudarstva je izumel električni aparat, s katerim se dajo dognati razne rude pod zemljo. Preizkušnje, ki so jih napravili z omejenim aparatom v Arizoni, so dobro uspele.

* Nov letalski rekord. Pariški listi poročajo, da se je francoski letalec Bossoutrot v nekem francoskem letalu z enim samim motorjem 600 konjskih moči z 2000 kg tovara dvignil na višino 4606 metrov ter je tako pobil dosedanj svetovni višinski rekord.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

F. M. Dostojevskij:

Selo Stepančikovo in njega prebivalci.

(Konec.)

Foma Fomič se ni pričakoval takega izida. V sobi je nastala strašna panika. Vdova Krahotkina je zatula, vsi so začeli ahati in ohati, celo Falalej se zaplaval. Jeger Iljič je premagal svoj gnev; stopi k materi in jo prosi, naj poslušajo njegovo izpoved. »Čuli ste kleveto, poslušajte tudi opravilo. Mamica, jaz ljubim to blagorodno in vzvišeno mladenko, ljubim jo že davno in nikoli je ne neham ljubiti. Mati je gluha za vse, samo Fomiča hoče nazaj. Jeger Iljič, golobček moj, vrni Foma Fomiča, takoj ga vrni, sicer umrem še danes brez njega!« Sin ji ugovarja, da tega ne more storiti, toda vse zaman. Devica Perepelicina je seveda na njeni strani. Jeger Iljič ni dolgo poslušal teh babjih krikov. Stopil je k Nastji, jo prijel za roko in vprašal: »Nastja, Jevgrafovna! Ali ste slišali mojo ponudbo?« Sirota je vsa iz sebe. Rada bi sprejela ponujano srečo, rada bi se poročila z gospodarjem, saj bi bilo potem konec njene bede, toda boji se drugih, zlasti njegove matere. S solzami v očeh mu odvrne, da noče sejati prepira v njegovi hiši in da se vrne s svojim očetom. Tudi njen oče Ježevikin meni, da si mora gospodar poiskati bogato in znatno nevesto, ki bo vsa v biserih in štravosnem perju. Jeger Iljič ne ve, kaj mu je storiti. Sede in se globoko zamisli. V tem udari nekje v bližini strela, vlije se strašna ploha. Navzoči so v velikih skrbah, kaj bo s Fomičem. Reče, da so vrgli na cesto brez dežnika, brez površnika. Strela ga ubije, pravi devica Perepelicina. Gotovo ga ubije, pritrjuje gospod Bahčev, in še žej ga namoči povrhu. Vsi prigovarjajo Jegeru Iljiču, naj ga pokliče nazaj. Gospodar, ki se mu je bila le za kratek hip povrnila

zavest, da je mož, že zopet koleba. Stopi k materi in pravi, da je pripravljen poklicati Fomiča nazaj, toda samo pod pogojem, da slednji prizna svoje krivdo in prosi v navzočnosti vseh Nastjo odpuščanja. Sicer da ne sme prestopiti njegovega praga. Odpro se vrata, na pragu stoji ves premočen Gavril. »Kaj ti je?« Odgovor: »Kje je Foma?«, kriči gospodar. Gavril pove, da se je konj ustrašil groma, voz se je prevrnil in Foma Fomič so padli v cestni jarek. Gavril je izpregel konja in prijahal nazaj. Foma pa se je pobral in odšel dalje peš. Jeger Iljič je ves nesrečen. Plane iz sobe, zasede konja Polkana in oddirja za Fomičem. Ostala družba je napeto pričakovala. Kmalu se gospodar vrne in pripelje Fomiča. Reče, da je šel nekaj časa peš, potem se je ustrašil nevihte in krenil nazaj v selo Stepančikovo. Gospodar ga je srečal tik pred selom. Ves premočen in upehan se zgrudi Foma v naslonjač.

Foma Fomič ustvari splošno srečo. Komaj se Foma zavede, prosil vina. Nevihta ga je tako premaknila, da mu pešajo moči. Ko si nekoliko opomore, mu gospodar prigovarja, naj se opraviči pred Nastjo, ki jo je tako globoko razžalil. Toda Foma Fomič je neizprosna. Njemu, ljubimcu stare generalice, glavnemu stebu sela Stepančikovo, takorekó najpopolnejšemu človeku, se je moglo pripetiti kaj takega! Njega da so vrgli pod kap, kakor nadležnega berača! Nezaslišano! In Foma Fomič daje duška svojemu ogorčenju. »Kje sem«, pravi, »kdo je okrog mene? To so bivoli in bik, ki so nastavili name svoje roge. Življenje, kaj si ti? Živi, živi, bodi onečastjen, osramočen, ponižan, pretepen, in šele ko zasujejo s peskom tvojo gomilo, se ljudje spametujejo, in tvoje bedne kosti potlačijo s spomenikom. Tako modruje Fomič. Gospodar ga tolaži, naj se pomiri, naj nikar ne zameri, da ga je vrgel v naglici in jezi iz hiše. Končno začne Foma svojo pridigo, svojo izpoved, ki kaže, kako ohol in predrzen postane hlapec, kadar se obje gospodarjevega kruha. »Jeger Iljič«, pravi samozvestno, »dol-

go sem vas že opazoval in videl sem vse, vse, dočim vi še niste stili, da vas opazujem. Polkovnik! Morda sem se motil; toda znan mi je bil vaš egoizem, vaše neomejeno samoljublje, vaše fenomenalno slavoželje in, kdo bi me obdoli, da sem nehoti trepetal za čast najnedolžnejše osebe? Videl sem, da cvete nežno čustvo v njenem srcu, in nehoti sem se spomnil Petrarke, ki je dejal, da je nedolžnost tako pogosto za las od pogina. Vzdihoval sem in stokal, in dasi sem bil pripravljen staviti za tega dekleta, ki je čisto kakor dragulj, vso svojo kri, mi vendar ni mogel nihče jamčiti za vas, Jeger Iljič. V tem duhu nadaljuje svojo moralno pridigo in prihaja do zaključka, da je imel gospodar pregrešno ljubavno razmerje z guvernanto, da je skrivati to pred drugimi, njega, Foma Fomiča, pa vendar ni mogel preslepiti. Pravi, da se je slednji zaprl v svojo sobo in prosil Boga, naj ga razsvetli, naj mu razodene kaj mu je storiti. Potem mu je menda Bog svetoval, naj javno razglasi gospodarjevo sramoto. Kaj se je zgodilo potem, ko je dobil zaslužno plačilo in priletel skozi vrata na dvorišče, ne ve. Ve samo to, da je zdaj moker in da lahko dobi celo mrzlico. Svojo tirado zaključí s plemenito gesto, ko pravi: Pretepen, ponižan, osramočen, da sem razžalil devico, za čije čast sem bil pripravljen, kakor vitez, preiti vso svojo kri, vam hočem zdaj dokazati, kako masčuje žalitve Foma Opiskin. Podajte mi vašo roko, polkovnik!« Jeger Iljič z veseljem sprejme ta predlog. Konflikt je poravnán, vsa družba triumfira. »Šampanjca!«, kriči Stepan Aleksejevič. Komaj pa se poleže prvo oduševljenje, ko se pojavi Tatjana Ivanovna. Vpraša Nastjo, da-li res ljubi Jegera Iljiča. Mesto odgovora jo Nastja objame in poljubi. Tatjana Ivanovna je vsa srečna. Jeger Iljič kriči v neizmerni blaženosti: »Foma, ti si kriv naše sreče? Kako naj te poplačam?« Pripravljen je storiti vse, samo da potolaži tega plemenitega človeka, ki ga je osrečil. Vsi se opravičujejo pred Fomičem, vsi ga časte in slave, kot dobrega duha, ki je pri-

nesel v selo Stepančikovo mir in blagostanje. Toda Foma še ni potolažen. »Pojdem se klatit po svetu«, pravi skromno, »morda postanem v svoji nesreči še večji dobrotnik. Ta misel je edina uteha, ki mi je še ostala.« Kam pa pojdeš, ga vprašuje gospodar ves preplašen. »Mar morem ostati v vaši hiši po vašem večerajšnjem postopku, polkovnik?« mu odgovarja Fomič. Foma Fomič hoče igrati svojo komedijo do konca. Gospodar ga je razžalil in ponižal v navzočnosti vse družbe, torej se mora kesati, dobiti mora primerno nagrado za svoj zločin. In Foma mu je preskrbi. Neizprosna ostane dotlej, dokler se Jeger Iljič na vse mogoče načine ne poniža pred njim, dokler ga vsa družba malone na kolenih ne prosi, naj vendar ostane. Končno izjavi, da ostane in odpušča gospodarju žalitev. Z zaljubljenimi očmi se ozira Nastja po svojem ženinu, kakor da hoče reči: kako si vendar lep, kako dober in blagoroden in kako te ljubim!

Konec. Foma Fomič triumfira. Vsi so mu hvaležni, vsi ga časte kot izredno plemenitega človeka, ki je osrečil prebivalce sela Stepančikova s svojo nadarjenostjo in blagorodno dušo. O Jegeru Iljiču in Nastji ni treba niti govoriti. Najraje bi nosila Fomiča na rokah, tako sta srečna. In Foma igra svojo vlogo dalje. Gospodarja svari, kako resen korak je zakonska zveza.

Jeger Iljič je tako srečen, da bi najraje objel svojega dobrotnika: »Priatelj moj, pravi Fomiču, še vedno ne morem verjeti moji sreči. Nastja tudi. In zakaj vse to? Kaj sem storil? S čim sem zaslužil?« Ker pa človek v sreči ne more biti sam, pripoveduje tudi Sergjeju, kako velik in dragocen zaklad je našel v guvernanti Nastji. V tem pride Vidopljasov in pove, da bi rad spremenil svoj priimek, ker ga domači ne prestando dražijo. Jeger Iljič ga tolaži, da mu izpolni tudi to željo, samo zdaj nima časa za take malenkosti.

Roman je končan. Zaljubljenca sta se združila, in genij dobrega se je naselil v

domu v osebi Foma Fomiča. Po šestih tednih je bila poroka. Sergjej in Mizinčikov sta bila priče. Bili so tudi gostje, toda prvo besedo je imel Foma Fomič. Nosili so ga na rokah. Toda nesreča je hotela, da so ga pri šampanjcu preželi. Takoj je nastala zmešnjava. Foma je planil v svojo sobo. Jeger Iljič je bil obupan. Nastja je plakala, vdova Krahotkina se je onesvestila. Svadba se je spremenila v pogreb. Do svoje smrti ni mogel Foma pozabiti tega dogodka. Tri leta po Iljičevi poroki je umrla njegova mati. Foma Fomič je bil ves potr. Ko so jo pokopavali je hotel skočiti v grob, kričal je, naj ga zasujejo z njo. Cel mesec mu niso dajali ne nožev, ne vilic. Nekoč so mu s silo potegnili iz ust šivanko, ki jo je hotel pogoltniti. Sicer pa je Foma tudi odsele uganjal v hiši svoje burke, samo poguma ni imel več prejšnjega in od gospodarja ni več zahteval, naj ga titulira z »vsaše prevoshoditeljstvo«. Kmalu je postal laskav in krotak, obšel ga je nekak magnetičen sponec. Po smrti so ga pokopali poleg generalice. Postavili so mu dragocen spomenik iz marmora. Nastja in Jeger Iljič hodita na njegov grob. Praskovja Iljinčična živi v selu Stepančikovo. Gospod Bahčev je že ssnubil, toda ona ga je odklonila. Ježevikin še živi in poseja svojo hčer. Tatjana je umrla na nekem balu. Devica Perepelicina se je poročila z nekim uradnikom, ki je mislil, da dobi bogato doto, pa se je zmotil. Ker je imela sirota samo 300 rubljev. Mizinčikov se je lotil kmetijstva in služi pri bogatem grofu blizu sela Stepančikova.

Pri sobotni predstavi Hudožestvenikov so razdeljene vloge takole: Jeger Iljič — Romanov — N. Masalitnikov, vdova Romanova — M. Tokarskaja, Saša — M. Bahareva, Sergjej — V. Vasiljev, Praskovja Iljinčična — M. Skrijabina, Nastja — E. Krasnopol'skaja, Ježevikin — G. Sjorov, Foma Fomič — S.arov, Perepelicina — L. Levickaja, Obnoskin — V. Zelikij, Gavril — P. Sarov, Falalej — N. Sekevič, Vidopljasov — P. Cicijanov.

Oves in la. bačko moko
3378 nudl
Kregar & Co.
Ljubljana, Sv. Petra c. 24.

Slike za legitimacije
izdelujejo po najnižjih dnevnih cenah.
Ateljeje:
Berthold — Grabec — Kunc Viktor
Kunc Frano — Pogodnik Frano — Rovšek Davorin
Uršič Anton.

Rženo moko
belo, popolnoma zdravo, nudl skladišče
„Balkan“ Petrinjska ul. 77., Zagreb.
Velika in donosna

lesna trgovina
na najboljšem trgu Vojvodine ob Tisi išče kapitalno
močnega kompanjona ali združenje z gozdno industrijo
in parno žago. Interesanti naj se obrnejo na oglasni
zavod Schmolka, Novi Sad, Futoški put 2. 3362

Mesec maj, ljubezni raj!
Pomladne novosti za dame in gospode po konkurenčnih cenah pri
A. Sinkovec, nasl. R. SOSS, Ljubljana, Mestni trg 19.

Licitacija.
Dne 24. maja t. l. ob 11. uri se bode vršila
v artilerijski delavnici Dravske divizijske oblasti
(za Bežigradom) ustmena licitacija za prodajo ene
lokomobile, 145 kg in 33.000 komadov jeklenih
žebeljev za gumi avtomobilskih koles.
Pogoji licitacije so na vpogled vsak delavnik
v Upravi delavnice. 3369

Pisemski papir
v mapah in skatljah na drobno in
debele priporočn
Narodna knjigarna,
LJUBLJANA, Prešernova ulica 7.

Obnovite naročnino!
Več tisoč kilogramov
lucerne in sena
se prod. 3379
Kralja Petra trg 8, levo

Pisalni stroji, potrebštine
mehanična delavnica
(popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Golenburgova ulica 6-1.

Rudarje 3347
izvežbane in izkušene, neglede
na to, ali so oženjeni ali ne,
išče rudarsko podjetje
na Hrvaškem.
Prosto stanovanje, konzum urejen.
Pismene ponudbe pod št. 189, RU-
DAR Za-2189 na oglasni zavod
Zagreb, Gunduličeva ulica 11.

Zidna opeka
normalno in močno žgana, pri-
znana kot najboljša kakovost, se
nudi vsako množino po dnevni
ceni. Zaloga na drobno: Opekarska
cesta 18. R. Smielowski,
arhitekt in mestni stavbenik, po-
sestnik opekarne na Viču. Pisarna:
Rimska cesta 2.

Strešno lepenko prvovrstno
Kontinental (Kontinentallederappo)
dobavlja takoj v vsaki množini
najceneje
Jos. R. Puh, Ljubljana,
Gradaška ulica 22. Telefon 513

V restavraciji „Zvezdi“
--- v Ljubljani ---
sprejmejo 3335

več jedilnih donošalcev

Prager Presse
za Jugoslavijo.
Ta najboljši informiran in najbolj razširjen dnevnik v
Celkovoski republiki in v tujini stane za kraljevino
SHS (radi znižanja poštnega tarifa) samo Din 40—
mesečno.
Najboljše trgovske in obrtniške informacije i. t. d. držav
Male Antante.

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vneprej.

MALI OGLASI
Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanje pa Din 5—

Službe
Kontoristinja,
vešča poleg nemščine tu-
di francosčine, se sprej-
me. — Ponudbe na: E.
Malpae, Ljubljana, Kre-
kov trg 10. 3376

Provizorskega potnika,
vpeljanega pri industri-
jah — išče tvečka A.
Lampret, Ljubljana, Kre-
kov trg 10. 3375

Putnik
za kratkui pletenu ro-
bu, dobro uveden u
Jugoslaviji (osim Srbije i
Dalmacije), traži stalno
namještenje. Prima refe-
rence. — Naslov pove
uprava »Sl. Nar.« 3373

Korespondentinja
za Zagreb, popolnoma
vešča hrvatskega in nem-
škega jezika v govoru in
pisi, popolnoma vešča in
perfektna v nemški
stenografiji in strojepis-
ju se išče. Sposobne in
solidne reflektantke za
to stalno mesto dobe po-
polno prehrano v hiši.
— Oferti s sliko in prepisi
spricelav naj se pošljejo
priporočeno na: E. V.
Feller, Zagreb, Jurjevska
ulica br. 31. 3328

Prodaj
Žensko kolo
se prod. — Naslov pove
uprava »Slovenskega
Naroda«. 3359

Zlata moška ura
z verižico — ceno napro-
da — Benjamin Salmici,
Sv. Jakoba nabrežje 27.
3344

Darujte za „Sokolski Tabor!“
la. Portland cement
za Ljubljano in okolice razpoložljiva
TOVARNA CEMENTA ZIDANI MOST
na vagone in tudi manjše količine po ceni od:
Din 72— za 100 kg franko sodd,
Din 62— za 100 kg brez embalaže,
Din 66— za 100 kg franko papirne vreče
in sicer franko postaja Zidani most.
Za kakovost Portland cementa prevzame ravnateljstvo vsako
odgovornost.
Cement je bil v mesecu januarju 1924 od strani komisije
Gradbene direktije iz skladišča v svrhu preizkušnje na Univerzi-
teti Beograd, Zavod za izpitavanje gradl. materiala
vpostavljen in izkazal 306 kg na cm² pritiska.
Oseba ali pismena naročila, tudi izpod 1 vagona, sprejema
Ravnateljstvo tovarne cementa Zidani most.

Motorno kolo
»Douglase« se po ugodni
ceni prod. — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 3199

Sobna in kuhinjska oprava,
šivalni stroj in različne
stvari — ceno napredaj.
— Kosarc, Metelkova ul.
št. 2, objekt 6. 3367

Naprodaj:
dekoracijski divan
(skoro nov), veliko sa-
lonsko ogledalo,
kredenc, miza in
šest stolov. — Na-
slov pove uprava »Slov-
enskega Naroda«. 3333

Lep paviljon,
zidan, z opeko krit, z
vsem inventarjem cenó
naprodaj na ljubljanskem
sejmišču. — Ponudbe po-
slati na naslov: Gjurjo
Valjak, Maribor. 3294

Dopisovanje
Ženitna ponudba.
V svrhu ženitve si že-
lim znanja z gospodično
ali mlado vdovo s pre-
moženjem. Sem 26 let
star, trgovsko nabravljen
in posestnik v Nemški
Avstriji. — Resne po-
nudbe pod »Srečni maj
3356« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Kupim
Kupi se čoln
za štiri osebe ter močan
ročni voziček na
štirih kolesih. — Ponud-
be pod »Čoln/3364« na
upravo »Slov. Naroda«.

Bukovo oglje
in dva kupimo vsako
količino: tranzit Postoj-
na — Podbrdo. Navedite
ceno, disonibilitete, rok
nabave, kdaj sekana itd.
— Kmetijsko trgovsko
društvo, Trieste, Raffine-
ria 4. 3326

Stanovanja
Odda se lepa
snažna soba
s posebnim vvhodom ta-
koj dvema gospodoma;
event. enemu. — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 3374

Stanovanje
dveh sob, event. sobe s
kuhinja — išče mirna
stranka za takoj ali po-
zneje proti nagradi. —
Ponudbe pod »Nagrada
3366« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Nenremičnine
Prodaja se eno-
nadstropna vila
(nova) z gospodarskim
poslopjem, hlevom in
skladiščem. — Stanovanje
tako na razpolago. —
Dopisi pod »F. P./3337«
na upravo »Slov. Nar.«.

Maloposestvo
na Gorenjskem, eno uro
od železnice, obstoječe iz
hiše, gospodarskega po-
sloja in hleva, 16 merni-
kov posejano, košnja za
tri živine ter po dogovoru
gozda od 2 do 30 ora-
lov — naprodaj. — Po-
nudbe, ozir. vprašanja
pod »Industrijski kraj
3386« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Ceno prodam eno-
nadstropno hišo
v ljubljanski okolici. —
Ponudbe pod »Selitev
3349« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Posojila
Posojilo!
Posodim 25.000 Din na
večje posestvo. Vknjižba
na prvo mesto proti 30-
odstotnim obrestim za
eno leto naprej plačane.
Naslov pove uprava »Sl.
Naroda«. 3360

Družabnik
s kapitalom od 100.000
Din naprej se sprejme v
zelo dobičkanosno trgo-
vino brez konkurence na
deželi na zelo prometni
točki, kjer se lahko trguje
z vsem mešanim bla-
gom in deželnimi pridelki
na debelo. Družabnik
je lahko pri delu aktiven
ali pa ne. — Le na takoj-
šnje in resne ponudbe s
takojšnjim razpoložljivim
kapitalom se ozira pod
»Zlata gruda/3361« na
upravo »Slov. Naroda«.

Razno
Električno
brušenje
sprejema Besednik i drug.
Ljubljana, Prešernova ul.
št. 5. 3091

Gostilničarji pozor
Vsled selitve trgovine
razprodajam po najniž-
jih cenah prvovrstna lju-
tomerska in haloška vina
let. 1921, 1922 in 1923 od
56 litrov naprej. — Gju-
ro Valjak, Maribor, Mlin-
ska ulica 2. 3295

Zaloga klavirjev in pianinov
najboljših tovarov Bö-
sendorfer, Czajka, Ehr-
bar, Hähl, Schweigho-
fer, Originag Stingl itd
Tudi na obrok! — Jeri-
ca Hubad, rog Dolenc,
Ljubljana, Hilšerjeva ul.
št. 5. 30

Na domačo hrano
se sprejme v bližini po-
šte nekaj gospodov. —
Naslov pove uprava »Sl.
Naroda«. 3365

Poučujem
nemščino in italijanščino,
kakor tudi konverzacio.
— Kapelnik Pauer (Ope-
ra). 3358

Poučujem klavir,
harmonijo, kompozicijo in
korepetiram (pesem, ope-
ra). — Kapelnik Pauer
(Opera). 3357

Oves
dobavljam na vagone —
kupcu, ki plača najvišje.
— Ponudbe: Poštni pre-
del št. 5, Novo mesto. 3370

Gumijasto podlogo za postelje
nudi tvečka Henrik Ken-
da, Ljubljana, Mestni
trg 17. 2934

Gostilničarji pozor
Ogrske in domače sala-
me prve vrste, kakor tu-
di polemendolski in pol-
nomastni trapistovski sir
nudi tvečka I. Buzzolini,
Lindgarjeva ulica. 3329

Pozor državnim uradniki!
Kdor se je slikal v ate-
ljeju »Helios«, Ljublja-
na, Aleksandrova cesta
št. 5 — dobi legitimacijo
za 5 dinarjev. — Veličan
Bešter. 3363

cenjenemu občinstvu vljudno sporočam, da
sem otvoril
podružnico
na Marijinem trgu št. 2, nasproti
franciškanske cerkve, kjer bom imel
vedno na zalogi iste izdelke, kakor v svoji pe-
karni na Gosposvetski cesti št. 7.
Priporočam se za obilen obisk ter zagotav-
ljam v naprej točno in solidno postrežbo.
VILJEM BIZJAK,
parna pekarna
Ljubljana
Gospodovetska cesta 7.
3368